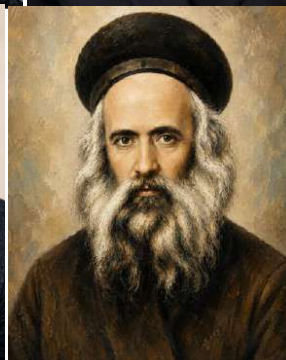

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

www.radio2000.co.il | באפליקציה | 03-3782000 | האזינו לשידור החי

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, הידוע בשם הגרי"ז והרב מברסק: נולד ב-כ' תשרי ה'תרמ"ז (1886) בוולוז'ין. נולד בעת שאביו כיהן כראש ישיבת וולוז'ין. כבר בצעירותו נודע כעילוי מופלג, ובהיותו כבן 16 כבר ידע בעל-פה ש"ס עם רש"י. את עיקר תורתו ודרך לימודו קיבל מאביו, מייסד שיטת הלימוד הבריסקאית. בראשית שנת ה'תר"ע (1910), בהיותו כבן 23, נשא את מרת אלטע הענדיל, בת הגאון ר' חיים אוירבך ונכדת בעל ה'אמרי בינה'. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ח (1918) התמנה למלא את מקומו כרבה של בריסק וכראש הישיבה בעיר. נודע בגאונותו העצומה, בחריפותו ובסברתו הישרה, והמשיך ופיתח את דרך הלימוד של אביו, שנודעה לימים כ'שיטת בריסק'. בימי מלחמת העולם השנייה הצליח להימלט מאירופה, ובשנת ה'תש"א (1941) הגיע לירושלים וייסד מחדש את ישיבת בריסק והעמיד תלמידים רבים. אשתו ושלושה מילדיו נרצחו בשואה. בירושלים נעשה לאחד מגדולי התורה וממנהיגי הבולטים של הציבור החרדי-ליטאי, ונודע בדקדוקו ובהחמרתו המופלגת בקיום המצוות. בשנותיו האחרונות סבל ממחלת ריאות קשה, ובעקבותיה שהה פעמים רבות בשווייץ. נפטר בערב יום הכיפורים, ט' תשרי ה'תשנ"כ (1959) בירושלים. חי כ-73 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

סבא (מצד האב): הגאון ר' יוסף דב (רבה של בריסק, בעל 'בית הלוי'). **סבא (מצד האם):** הגאון ר' רפאל שפירא (ראש ישיבת וולוז'ין). **אביו:** הגאון ר' חיים (רבה של בריסק וראש ישיבת וולוז'ין, מייסד שיטת בריסק). **אמו:** מרת ליפשא (בת הגאון ר' רפאל שפירא ונכדת הנצי"ב). **אשתו:** מרת אלטע הענדיל הי"ד (בת הגאון ר' חיים אוירבך- נרצחה בשואה). **מרביתיו:** הגאון אביו. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' משה שמואל שפירא (ראש ישיבת 'באר יעקב'), ר' משה שטרנבוך, ר' אברהם לנדא (האדמו"ר מסטריקוב), ר' מרדכי אפל, ר' חיים יעקב גולדוויכט, ר' אליקים שלזינגר, ר' שמואל רוזובסקי. **ילדיו:** הגאונים ר' יוסף דב (מילא את מקום אביו בראשות הישיבה), ר' משולם דוד (ראש ישיבת בריסק), ר' מאיר (ראש ישיבת בריסק), ר' רפאל, ר' חיים, מרת ליפשא (נישאה לגאון ר' יחיאל מיכל פיינשטיין), מרת רבקה (נישאה לגאון ר' יעקב שיף), בנוסף היו לו חמישה ילדים נוספים, שניים מהם נפטרו בצעירותם ושלושה נרצחו עם אמם בשואה. **מספריו:** **יחידושי הגרי"ז-** על התורה, על הרמב"ם, על מסכתות סדר קדשים, על יומא וסוכה, על קידוש החודש.

י"פ הגה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל: בתקופת ההפגזות הקשות על היישוב היהודי בירושלים, בשנת ה'תש"ח, בעת שהושגה הפוגה בין הצדדים הלוחמים, יצא הגרי"ז מביתו לטייל מעט ולשאוף אויר צח. הוא פגש באחיו של רבי זאב ושאל אותו על המצב. השיב הלה, כי יום אתמול היה קשה במיוחד שכן ההפגזות היו תכופות מתמיד. השיב לו הגרי"ז: "אתמול באמת היה מצב נורא, אבל בגלל זה ידעו והבינו כולם, שצריכים להעתיר בתפילה ובתחנונים לה'. אבל היום, כאשר ישנה רגיעה בהפגזות, כבר מסיחים דעת ועוברים לסדר היום השגור. והאמת שעקב כך זקוקים דווקא היום לרחמים מרובים". אנשים רגילים שכאשר ישנה מעט הרווחה לאחר צרות קשות, ששים ושמחים. ואולם, אי אפשר לשמוח עד שהישועה שלמה. וראיה לכך ממרדכי היהודי, שאף שכבר ראה מעט הרווחה בכך שאסתר נלקחה להיות מלכה, והוא היה גם זה, שגילה על שומרי המלך שרצו לשלוח יד במלך אחשוורוש, וכבר הרכיב המן בפקודת המלך את מרדכי על הסוס. עם כל זה לא היה שש ושמח ולא שקט על שמריו, אלא, כפי שכתוב במגילת אסתר: 'וישב מרדכי אל שער המלך' ופירש רש"י 'לשקו ולתעניתו'. זאת למרות שכבר התחילה להתנוצץ הישועה. משום שכל זמן שעדיין אין הישועה בשלימותה, צריכים לעורר רחמים מרובים כמו לפני כן. ואכן, ישב הגרי"ז כל זמן ההפוגה ואמר תהילים, ועורר את מקורביו שעתה הוא הזמן לומר תהילים ולעורר רחמי שמים. **באומרו שלעתיד לבוא, כאשר יראו מה יכלו לפעול באמירת תהילים, ימרט כל אחד את שערות ראשו: למה לא אמר יותר תהילים! (שאל אביך ויגדך)**

י"פ הגאון ר' ישראל גרוסמן: "פעם ביקש ממני ר' הלל שלזינגר (מראשי 'העדה החרדית' בירושלים) שאגש לגרי"ז ואבקש ממנו סיוע כספי עבור ת"ח בירושלים אשר מדוכא בייסורים קשים ומרים ואינו מבוטח ולכן ההוצאות הגדולות של התרופות והרופאים מוטלים עליו. מלבד כל זאת הרירה מטופל בביתו עם הרבה ילדים, בלע"ר. והמצב בבית קשה מנשוא. השבתי לרבי הלל: 'כיצד אפשר ללכת ולבקש כסף מהגרי"ז, שהוא בעצמו דחוק מאוד בביתו, ו איך אפשר לבקש ממנו כסף עבור אחרים?' ואולם רבי הלל לא הרפה ממני עד שלא יכולתי לעמוד בהפצרותיו והלכתי לביתו של הגרי"ז כבקשתו. תינית את צרתו של אותו ת"ח ופרטתי את מצבו הקשה, הגרי"ז אמר לי, כי אין באפשרותו להיות לעזר שכן מצבו הכספי קשה מאוד. **הרגשתי הייתה מאוד לא נעימה, והתנצלתי בפני הגרי"ז, שגם אני ידעתי, שאין זה הוגן לבקשו עבור העניין, אך לא יכולתי לסרב להפצרותיו של רבי הלל שלזינגר.** והנה למחרת באשמורת הבוקר, נשמעו דפיקות על דלת ביתי, בפתח עמד בנו של הגרי"ז ובידו מעטפה. וכך אמר לי: 'אבא לא היה יכול לישון כל הלילה בעקבות דבריהם אתמול על צרתו של תלמיד חכם. גם הזכרתם שמצבו של אותו ת"ח הוא 'ספק פיקוח נפש'. מרוב צער לא נח ולא שקט, ולפנות בוקר ביקש ממני, שאלך לנגיד ר' אברהם יצחק רוטשטיין ואבקש הלוואה, סכום הגון של כסף, ומיד אלך להביא לכם, הנה המעטפה עם הכסף...' (עובדות והנהגות לבית בריסק)

במלחמת השחרור שהה ר' יצחק זאב סולביצ'יק בירושלים שהיתה אז במצור ונתונה תחת הפגזות מרובות. למרות זאת המשיך הרב ללמוד בחדרו בקומה העליונה שבבניין ולא רצה לרדת למקלט. כשגברו ההפצצות, עלה בנו, כדי לשכנעו שירד למקלט. והרב אכן נענה לבקשת בנו. כשחלה הפוגה בהפצצות, עלו בני הבית לביתם ומצאו שבקיר חדרו של הרב פגע פגז ונחת ממש סמוך למיטתו. אדם 'פשוט' בוודאי היה אומר: 'ראו איזה נס! אלמלא היה הרב יורד למקלט בוודאי היה נפגע'. אלא שהרב מברסק שהיה בעל אמונה ובטחון חזקים בבוראו, פנה בגערה לבנו ואמר: **"אתה מזיק! אילו הייתי נשאר כאן לא היה הקיר מתקלקל!"** ולמה? מכיוון שאם היה נגזר עליו להיפגע, בוודאי שהפגז היה "משיג" אותו גם במקלט ואם היה נותר בחדרו, הרי שהקיר לא היה מתקלקל..... (מפי ר' שלום שבדרון צאק"ל).

בישיבת באר יעקב עבדה תקופה ארוכה מבשלת שהייתה אשה אלמנה, כאשר הזדקנה, עבודתה לא הייתה משכבר הימים והדבר גרם צער לבני הישיבה עד אשר נאלצו לפטרה. ר"ה הגאון ר' משה שמואל שפירא חשש לפטרה שהרי אלמנה היא וידוע ומפורסם עד כמה החמירה התורה על צער אלמנה. שאל ר' משה לדעתו של הגרי"ז מה לעשות. והשיב הרב, שאומנם אם מוכרחים לפטרה, אין ברירה וצריכים לפטרה אלא שיחתמו על מכתב הפיטורין גם שאר חברי הנהלת הישיבה, כדי שכולם יישאו בשותפות הדין הקשה שעלול ליפול עליהם רח"ל, ולא שרק אחד ישא בכולו. עוד הוסיף ויעץ: "כדאי לתת לה כסף ככל שתדרוש, כי כסף הוא הדבר הכי זול שאפשר על ידו להיפטר מגרימת צער".

הרב נפתלי הירצקא הלוי זילברמן מראצפרט זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"פ (1819) בכפר מאריאפוף שבהונגריה. בימי ילדותו היה עוד חסיד ופרוש ועני ומדוכא כי העולם לא הבינו את גודל צדקותו. נתקבל לאבד"ק יאנושי, בהשתדלות רבו הגה"ק בעל 'מנוחת אשר'. רבינו נסע לימים הקדושים לרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא (האדמו"ר השני בשושלת בעלזא). כשהציעו לפני רבינו את כתר הרבנות בעיר ראצפרט, התייעץ בזה עם מהר"י מבעלזא ובשנת ה'תרמ"א (1880) עבר לראצפרט וכיהן שם עד לפטירתו. **רבים פנו אליו ונושעו, שכן רבינו פעל ישועות בקרב הארץ וכמה פעמים נתקדש שם שמיים על ידו גם בין האומות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש.**

ענוותן מופלאה. חילק את כל כספו לעניים עד קשיטה אחרונה ולעצמו היה חי בצניעות ובפשטות חיי עוני ולמרות שהיו זמנים שהיה לו הכנסה מכובדת של כארבעים עד חמשים אלף כסף לשנה, לא השתמש בזה לצרכו, ולא רצה להנות מכסף הפדיונות וחילק הכל צדקה לעניים. טעם נוסף שלא רצה להנות מפדיונות, כי היה פלא בעיניו שפועלים אצלו ישועות, והיה מחזיק את הכל למעשי ניסים. ידע את מועד פטירתו, וכן אמר יום לפני הסתלקותו לאשה אשר דמעתה הייתה על לחיה, שאליו לא תבוא עוד, וכך היה, כי ביום המחרת הסתלק לבית-עולמו וכן בשבת תשובה האחרונה לחייו עלי אדמות, דרש ברבים **והודיע כי זו היא דרשה האחרונה**, ובערב יוה"כ קודם שחיטת הכפרות הלך למקווה טהרה בטוב לב, ועשה את סדר הכפרות ואח"כ אמר סליחות ולא התפלל רק קרא קריאת שמע, באמרו **שבאותו יום פטורים מתפילה**. כשחזר לביתו הסתגר בחדרו, והנה כבר קידש היום והמתינו בביהמ"ד לבואו לכל נדרי, וכשראו שהזמן חלף ועבר, נכנסו לחדרו ומצאו כי התבקש לעולם שכולו טוב.

הסתלקותו הייתה אבידה קשה לכל יהודי אונגארין ששיחרו לפתחו והתברכו מפיו, וכל קשיי יום ודלים ואביונים אשר מצאו אצלו אוזן קשבת וכאב רחום הרעף עליהם טללי חיזוק ונדבות הגונות, נשארו בפתע מבלי משען ומשענה, ובמיוחד התאבלו עליו כל חסידי צאנז ושינאווא. נפטר ב-ט' תשרי והלווייתו התקיימה במוצאי הכיפורים בשנת ה'תרנ"ח (1897), בהשתתפות אלפי אנשים ובראשם עשרות רבנים. חי כ-78 שנים. מנוחת כבודו בעיר ראצפרט ששם חלקת מחוקק ספון. זקן אחד העיד שזכר את הפטירה של רבינו, **וביום הכיפורים הוא ירד גשם עם סערה חזקה כל כך כמוהו לא נראה מעולם, עד שחשבו כל הקהל אז שהעולם נחרב.**

אביו: ר' יעקב פרץ (ש"ב דכפר פויטש, בן אחר בן מהר"ר). **אמו:** מרת פרומט. **נשותיו:** מרת צביה (זיווג שני; אלמנת הגאון ר' מרדכי רוזנברג, אב"ד טערצאל וניר-באטור). **מרבתי:** הגאונים ר' אשר אנשיל הלוי יונגרייז מטשנער (בעל 'מנוחת אשר'), ר' משולם פרידמן מליסקא (בעל 'אך פרי תבואה'), ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים'), ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא, ר' יהושע רוקח מבעלזא. **ילדיו:** ר' יעקב פרץ, ר' משה. **מספריו:** **זכרון נפתלי** - חידושי תורה, אמרות וסיפורים מאורחות חייו.

סיפר הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זי"ע על רבינו זי"ע, **שהיה צם משבת לשבת**, ולא אכל כלום מעת סעודה שלישית בשבת עד לשבת הבאה, ובשבת כשהיה מפסיק מתעניתו לא היה אוכל חלה מיד, כי אם לקח שני תפוחי אדמה קרים, ונראה, שחשש, שאם יאכלם כמות שהם יאכלם בתאבון גדול מדי, **הלך והטביל את התפוחי האדמה בתוך קופסת הטבק שלו, וכך אכלם.**

רבינו היה מתנהג בענווה יתירה וברח כמטחוי קשת מן הרבנות והשררה. פעם שבת בסיגט אצל הרה"ק חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זי"ע (בעל 'קדושת יו"ט'), ובשב"ק בבוקר אמר הקדושת יו"ט לגבאי ר' אשר שיכבד את רבינו בפסוקי דזמרה לפני התיבה, והיו שם הרבה רבנים באותה שבת ור' אשר פנה לכותל המזרח וחיפש אותו כדי לכבדו בפסוקי דזמרה, וכשהבחין בזה הקדושת יו"ט, אמר לו כשבת שחוק עלתה על שפתי: **"אין לך מה לחפש את ר' הירצקא בכותל המזרח, לך לחפש אותו בצד מערב"**.

כשבאו להציע לו את הרבנות כעיר ראצפרט לא רצה לשמוע, עד שטיכסו עצה בנפשם, כשאייר שלא היה בביתו באו באמצע הלילה **ולקחו את כל הספרים וכלי הבית והעמיסום על עגלה והובילוהו לראצפרט, וכך מחוסר ברירה היה מוכרח ללכת ולהשתקע שם.**

בימי נעוריו של החסיד ר' אשר ביקין בנו כשהיה ילד קטן חלה ברגליו ולא יכל אפילו לעמוד עליהם. אביו דרש ברופאים ולא הועילו כלום. לבסוף בא לפני רבינו. אמר לו הצדיק, שייקח אבטיח וייקח את הפנימיות שלו ויתן על רגל הילד ותהיה לו רפואה שלימה. עשה האב כאשר ציווה רבינו, והילד התרפא. כאשר ראה הרופא את הילד שהולך על רגליו כאחד האדם, שאל את האבא: "אצל איזה רופא מומחה היית, ומה נתן לך לרפואה?". כשסיפר לו דברים כהווייתם, שהיה אצל רבינו בראצפרט, אשר היה מפורסם גם אצלם, והוא ציווה לו כך וכך ומזה התרפא, תמה הרופא מאוד ואמר: **"עתה ידעתי כי יש אלוקים בשמיים ששומע לתפילת צדיקים, כי דבר זה הוא למעלה מן הטבע"**.

סיפר הרה"ח ר' בעריש טייכמאן זצ"ל ממונקאטש, אשר בימי עלומו היה דר בחצר יחד עם ערל זקן, שהיה איש רע מעללים מאוד, והערל היה בעל הבית והיצר לו מאוד עד שלא היה יכול לסבול, אבל הדירה בעצמה הייתה טובה לו. פעם הגיע רבינו בסביבות מקום מגוריו, ותפציר בו אשתו: "הנה הרבי הוא בסביבותינו לך וספר לו מה שאנו עוברים, אולי יהיה לנו ישועה", והוא שמע לקול אשתו, ויסע אל רבינו ויספר אודות אותו ערל זקן ורשע, ורבינו אמר לו: **"יעבור מכאן הגוי, כל טוב"**, ויסע לביתו ויספר לאשתו, את כל אשר אמר רבינו, ופתאום בא הערל לביתו בצעקות: **"מה עשיתי, אנכי אטמא את עצמי לגור בין יהודים, אני מניח את כל רכושי והולך מכאן"**, וכן קיים, שהלך משם ולא נודע מקומו, והתקיים אצלו ויעבור והנה איננו.

האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע בידרמן (השני) מלעלוב זצ"ל- נולד ב-ב' טבת ה'תרצ"א (1930) בבני-ברק. בילדותו למד תורה בת"ת "חיי עולם" ולאחר מכן התעלה במדרגות התורה והירה בשיבת 'שפת אמת'. גאון בתורה. חסיד. כל ימיו שקד בתורה הקדושה. סגפן עצום. לאחר נישואיו התגורר בקראון הייטס ובבורו פארק שבארה"ב. עם הסתלקות אביו בשנת ה'תשמ"ז (1987) קיבלו עליהם חסידי לעלוב את מרותו. הנהיג את עדת מרעיתו והחדיר בהם תורה ואהבת השם יתברך. אלפים נהרו לפתחו לקבל את עצתו וברכתו. **כל ימיו זעק על המכשלה של הדיבור בעת התפילה.** הרב אף הבטיח שמי שיקבל על עצמו להיזהר בעניין זה- יוושע. **ועד היום רבים המקבלים על עצמם עניין זה רואים ישועות ונפלאות בכל העניינים.**

הרב מסר את נפשו למען עם-ישראל וידע את מועד פטירתו. בסעודה שלישית של שבת שובה **הרב חזר חמש פעמים! על המשפט שלוקח על עצמו את חטאי עם ישראל ומוסר את נפשו עליהם.** לאחר מכן התעניין הרב איזה יארצייט יש ביום-הכיפורים, ואיש לא עמד על סודו. כאשר הרב עלה על יצועו- לראשונה לא הכין מים לנטילה כדרכו בקודש, קרא קריאת שמע וביקש מהמשב"ק רבי שמחה קרקובסקי שיסדר לו את הכיפה, ובאופן חריג מגדר הרגיל ביקש ממנו ליישר את רגליו על המיטה, דבר שמעולם לא ביקש. **כידוע ליודעי ח"ו, יש עניין מיוחד לסדר את הגוף לקראת יציאת הנשמה.** הרב סימן בתנועת יד נחרצת למשב"ק לצאת מהחדר. ואז הצדיק התבקש לבית-עולמו. נפטר ביום הכיפורים, י' תשרי ה'תש"ע (2009). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' שמעון נתן נטע. **אביו:** האדמו"ר ר' משה מרדכי. **אחיו:** האדמו"רים ר' אברהם שלמה, ר' אלטר אלעזר מנחם, ר' יששכר דוב, ר' פינחס יצחק ור' שמואל שמעלקא. **אשתו:** בת ר' שלמה פריינד (נכד ר' סנדר פריינד מבאכטא). **ילדיו:** האדמו"רים ר' אליהו עזריאל (האדמו"ר מלעלוב בבני ברק), ר' אהרן (האדמו"ר מלעלוב בבית שמש), ר' יעקב יצחק (האדמו"ר מלעלוב בירושלים), מרת גולדה פרידה (נישאה לאדמו"ר ר' פינחס ישכר דב לייפר מנדבורנא-צפת), ובנות נוספות שנישאו לר' אליהו בוכנער, ר' שמחה אברהם קורנרייך, ר' מנדל גולד ור' אברהם משה גרוס. **מספריו: יהר בשן-חידושים על הרמב"ם והש"ס ידברות קודש- דברי תורה שאמר בפני חסידיו.**

כל חבריי שנישאו בפרק הזמן בו אני נישאתי כבר היו הורים לילדים והובילו עגלות ילדים ברחובה של עיר. רק אנו נשארו מאחור. שנים אחדות חלפו מאז נישואנו ועדיין לא נפקדנו. השקענו אלפים רבים של דולרים בטיפולים רפואיים, אך הם לא הצליחו. מדי פעם היינו מתבשרים 'בשורה' שפצעה את ליבנו כי הטיפול שוב לא הצליח. אבל האמנו כי יום יבוא וניוושע. לאמונה החזקה שלנו היה אחראי האדמו"ר מלעלוב, שכל הזמן עודד ויעץ לנו להמשיך בטיפולים המאוד יקרים. מאחר ולאברך כולל כמוני אין אלפי דולרים, נכנסנו לחובות, אך מה לא עושים למען ילדים.

מדי פעם בפעם קיבלנו תשובה שלילית נוספת, אבל קיבלנו הכול באהבה. האמנו, כי בסופו של דבר נזכה בפיצוי הולם על כל הצער והסבל. לא אשכח את היום בו ביקרנו אצל פרופ' דור בתל אביב, מגדולי המומחים בארץ בתחום, אם לא הגדול מכולם, והלה הטיח את האמת בפרצופנו: **"חבל על כל הכספים העצומים, שאתם משקיעים בטיפולים היקרים האלו! לא תוכלו ללדת ילדים. חבל על כל המאמץ שלכם."** היינו המומים וכמעט התעלפנו מול המילים הכואבות, פוצעות הלב. אך הרופא, חשב לנכון לומר את דעתו הרפואית המקצועית, כדי שנחדל לשגות באשליות. "תשמעו", יעץ לנו, "התור לאימוץ ארוך ומומשך ויכול לארוך שנים. הירשמו כבר עתה כדי שתוכלו לאמץ ילד".

מתל אביב נסענו הישר לבני ברק אל שיכון ה'. נכנסנו לחדרו של הרבי הקדוש מלעלוב זיע"א, כמי שנכנס לחדר טיפול נמרץ, ואך עמדנו מול מבטו הרחום והחנן פרצנו בבכי מר. בכי שניקז לתוכו סבל, ציפיות שהתנפצו, אכזבות קשות ומפח נפש של שנים. את כל הצער והמרירות שפכנו באותו בכי, שבכינו בחדרו של הרבי מול עיניו הטהורות. באהבה רחמימית אין קץ, כמו אב אוהב פנה אלינו הרבי זצ"ל ואמר לנו במילים פסקניות. **"אל תעשו יותר מאומה, ואל תדברו עם אף אחד חוץ ממני בעניין זה. עם שום אדם, ותכנסו אליי מיד אחרי החגים."**

למחרת שמחת-תורה נכנסנו לחדרו, ואז אמר הרבי: "כל זמן שהפרופ' והרופאים נתנו תקווה, אמרתי לכם, שתלכו לטפל בעניין. אך לאחר שהפרופסור בעצמו אומר, שאין שום תקווה- זה לא תפקידו". ופתאום, לנגד עינינו הנדמות קם הרבי מכסאו בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק לעברנו: **"בקרב תבשרו לי בשורות טובות!"** לאחר שבועיים! התברר, כמה קצרה ידם של הרופאים, ואז התגלה, כמה ארוכה ידו של הקב"ה. נושענו באופן על טבעי, וביום י"ז בתמוז אותה שנה נולד בנו הבכור ישראל. בהכוונתו של האדמו"ר שיעץ לי לקרוא לו ע"ש הבעש"ט הקדוש זיע"א. היינו המאושרים באדם, לאחר שזכינו לפרי בטן. אך יש לסיפור זה עוד המשך מפתיע.

עברה שנה ועוד שנה, והנה בליל יום כיפור לפני כשנתיים, עלה הרבי הקדוש בסערה השמימה. אם כולם הרגישו כיתומים, אנו חשנו עצמנו כיתומים כפולים ומכופלים. הרבי היה המשענת שלנו בתקווה לילד נוסף. בערב חג השבועות ה'תש"ע, עלינו לציונו הקדוש בהר הזיתים. לקחנו עמנו את בנו שכל הזמן היה שאל, **במה שונה הוא מכל חבריו, שלהם יש אחים קטנים, ורק הוא בן יחיד.**

עמדנו על ציונו הקדוש בהר הזיתים, כשאנו נושאים תפילה משתפכת ממעמקי הלב, אבל הגדיל לעשות בנו הקטן שרוליק שבכה מרה מקרב לב: "מדוע שונה אני מיתר חבריי, להם יש אחים קטנים, ורק לי אין עם מי לשחק? אני רוצה אח קטן". באותו רגע ידענו שנושענו. במה שעוסק האדם בעולם הזה, עוסק הוא גם בעולם הבא. מן המפורסמות היה צערו וכאבו של הרבי זיע"א בחייו לצערו של יונקא, וכמה התכרכמו פניו לשמע קול בכייתו של ילד קטן. ידענו, כי כמו בחייו, גם עתה לא תוכל נשמתו הטהורה של הצדיק לשמוע את קול בכיו של הילד הפעוט בלא להיעתר לו. ואומנם זמן קצר אחרי כן נושענו בשנית.

אך הנה החלו מתגלות בעיות קשות וחרדה נכנסה בלבנו, שמא כל עמלנו ירד לטמיון. או אז החלטתי לעלות על ציונו של הרבי ולקבל על עצמי את הדבר שהיה נקודת ליבו: **לא לדבר כלל בשעת התפילה וקריאת התורה!** ידעתי כי דבר זה היה חשוב בעיני עד מאד וכל השנים עשה הכול עד שהצליח להטביע את חומר האיסור בדמה של עדתנו הקדושה, וכיון שכך, אם אקבל על עצמי קבלה כזו, בוודאי איוושע. עליתי על ציונו הק' ושם עשיתי כפי שאמרתי וקיבלתי על עצמי את הקבלה האמורה ומאז ב"ה שומר אני עליה בכל כוחי. ואכן ביום כ' אדר א' ה'תשע"א, הכנסתי בבריתו של אברהם אבינו ע"ה את בני השני, שמעון נתן נטע, לאורך ימים טובים.

מפורסמת העובדה שסיפר משב"ק בית לעלוב הרה"ח שמחה קרקובסקי שליט"א בשם כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א בכנס שנערך במלאת י"א חודש להסתלקותו, מעשה בשני אחים מארה"ב שאחד מהם היה חשוך ילדים כמה וכמה שנים לאחר נישואיו, ורצו להיכנס לקודש פנימה אל האדמו"ר מלעלוב להזכיר עצמם לפניו לאחר חג הסוכות ה'תש"ע, וקנו כרטיסי טיסה ארצה לקראת סוכות.

בצער נדהמו לשמוע על הסתלקותו הפתאומית בליל יום הכיפורים, שנחתה על כלל ישראל כרעם ביום בהיר. לאחר החג החליטו לעלות על ציונו הקדוש, ושם נענה האח אל אחיו הזקוק לישועה ואמר לו: **"הרי הרבי זצ"ל כל ימיו בער כולו על עניין הדיבור בתפילה, וזה היה אצלו כאישון בת עין, הבה תקבל על עצמך שלא תדבר עוד בשעת התפילה ובטוחני שתיושע"**. ואומנם, הלה קיבל על עצמו באותו מעמד, ולא רק קיבל, אלא גם קיים את הבטחתו ומאותו יום והלאה חדל כליל לדבר בשעת התפילה, ואכן תיכף נושע בדבר ישועה ורחמים ולפקודת השנה זכה בזש"ק.

להן סיפור אותו סיפר מגיד-השיעור של הנער החולה: "הנער אוריאל הוא תלמיד שלי בישיבה, נער כבן 13 לערך. לפני תקופה קצרה חלה במחלה האיומה ומצבו הלך והידרדר בהדרגה עד שלפני כשבועיים הוא שכב במחלקת טיפול נמרץ בבית החולים, ומצבו הוגדר על ידי הרופאים 'קריטי'." ביקרתי אצל הנער-תלמידי היקר באותן שעות קשות. ליבי נקרע לגזרים לראותו שוכב כמעט חסר הכרה וסביבו תכונה עצובה. הרקע קשה מאד, הנער בא מבית הרוס, ואני ממלא את מקומו של האב שאינו בתמונה כלל ודואג לכל צרכיו. דימיתי לשמוע במסדרונות בית החולים את משק כנפיו של מלאך המוות.

ישבתי לידו, כשגרונתי נחנק מדמעות ואמרתי לו: "אוריאל, אתה יודע, שמעתי, שהרבה אנשים שהיו זקוקים לישועה ורפואה עלו על ציונו של הרבי הקדוש מלעלוב וקיבלו שם על עצמם לא לדבר כלל בעת התפילה ובקריאת התורה, ובזכות זה הם נושעו. מה דעתך אוריאל, אתה יכול לעמוד בזה?" הנער שמע אותי, הוא פקח את עיניו ומלמל בקושי ובלחישת רפה:

'אני מקבל על עצמי לא לדבר כל החיים שלי בשעת התפילה ובקריאת התורה'. מיד הודעתי את הדבר לאחד האברכים המסורים, והלה הגיע לירושלים באופן מיידי ועלה תיכף על הציון של האדמו"ר מלעלוב זיע"א, שם הזכיר את שם הנער ושם אמו, והתחייב בשמו, כי הנער מקבל על עצמו לא לדבר כל החיים בעת התפילה ובקריאת התורה".

"מה שקרה אחר כך עובר את כל גבולות הדמיון האנושי. מיד החל לחול שיפור במצבו האיום של הנער. אם עד עכשיו היה מעין ייאוש, ודיברו על בידוד ועוד טיפולים קשים, שהלוואי ויעזרו. הנה כעת פתאום לאחר יומיים הוצא הנער ממחלקת טיפול נמרץ ועבר למחלקה רגילה. מצבו הולך ומשתפר מיום ליום. הרופאים מגדירים במילה 'נס' את מצבו הרפואי.

לאחר ימים קשים, בהם הוא לא דיבר ולא העלה בת שחוק על שפתיו, כעת הוא כבר מדבר ומחייך, יורד מהמיטה ומסתובב במחלקה, ומה שחשוב יותר מהכל: הוא משתחרר היום לביתו לכבוד חג ראש השנה! "עם זאת", מבקש המג"ש להדגיש, "אוריאל עדיין צריך לעבור טיפולים קשים, וזקוק לרחמי שמיים מרובים, שהכל יצליח ובעז"ה תהיה לו רפואה שלמה". מאז חלפה כשנה וב"ה הנער הבריא לחלוטין והוא כאחד האדם!

אברך מסוים, שאינו נמנה כלל על חסידי לעלוב, והוא נשוי כבר תשע שנים ולא זכה לזש"ק. ביום י"ג מידות ה'תשע"א בעת העליה על הציון, עלה גם הוא בתוך הקהל הקדוש, עמד ליד הציון, ושם החליט לקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה. זמן קצר לאחר מכן נפקד בדבר ישועה ורחמים. ביום שני של ראש השנה ה'תשע"ב נולדה לו בת בכורה למזל טוב.

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב משה יצחק גוירצמן זצ"ל

האדמו"ר הרב משה יצחק גוירצמן המכונה רבי איציק'ל זצ"ל- נולד ב-י"ב טבת ה'תרמ"ב (1882) בגורליץ שבגליציה. בשנת ה'תרמ"ו (1886) כשהיה כבן ארבע שנים עברה משפחתו על פי ציווי דודו הרב יחזקאל שרגא משינאווא לגור בעיר שינאווא. בבגרותו למד בישיבת העיר טארנע. לאחר נישואיו עבר לגור בעיר פשעווארסק שבפולין, שם ייסד את חסידות פשעווארסק ושימש כאדמו"ר הראשון. בשנת ה'תש"ט (1949), לאחר השואה, עבר להתגורר עם אשתו בפר"ז שבצרפת. בשנת ה'תשט"ז (1956) חזר לאנטוורפן שבבלגיה ושם כיהן כנשיא כולל גליציה-חבת ירושלים. **ענוותן. מלומד בניסים. פיזר את ממונו לנזקקים.** נפטר באנטוורפן (בלגיה) ב-י' תשרי ה'תשל"ז (1976) יום כיפור שחל להיות בשבת וזאת לאחר 43 שנות אדמו"רות. חי כ-94 שנים. ציונו בפיט (הולנד). חתנו, ר' יעקב לייזר מילא את מקומו כאדמו"ר השני מפשעווארסק.

סבא (מצד האב): ר' אברהם (אביה של הרבנית שיינדל, אשתו החמישית של הרב יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא). **אביו:** ר' נפתלי אלימלך (נינו של ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק- בעל ה'נועם אלימלך'). **אימו:** מרת חנה בריינדל. **מרבתי:** ר' משה אפטר (בעל 'אמרי ישר'), ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא (דודו). **אשתו:** מרת צירל טילא הי"ד (בת ר' יששכר דב גלאנץ, נכד ר' אריה לייב ליפשיץ- בעל אריה דבי עליא משינאווא). **ילדיו:** לרב נולדו חמישה ילדים אולם אשתו וארבעה מילדיהם נספו בשואה ורק בתם, מרת אלטע בינא ניצלה (נישאה לר' יעקב לייזר ששימש אחריו כאדמו"ר). **מספריו: ישיח יצחק-** דברי תורתו, סיפורים והנהגות **ירועה אבן ישראל-** תולדותיו.

יפר המשפיע הרה"צ ר' אלימלך בידרמן: סיפר לי יהודי חשוב מתושבי אנגליה, שלפני כחמישים שנה נולדה לו בת בימי הקיץ, ולדאבון לב הבת נולדה בלי קיבה רח"ל, ואמרו לו הרופאים שהתינוקת לא תחיה אלא יום או יומיים. כששמע האב, כי נולדה הבת בלי בני מעיים העלה בדעתו למהר ב'קריאת השם' עוד בימות החול כל עוד שהיא בחי' חיותה, וסיפר לרבינו על רצונו לקרוא מיד שם, אך הרה"ק אמר לו, שימתין עד שבת. אבי הבת ניסה להסביר כי מי יודע אם תאריך ימים עד שבת, אולם רבינו עמד על שלו שיתן שם בשבת. ואכן כך עשה.

הרופאים נתנו לה לאכול אך היא מיד פלטה את המאכל אולם למרבית הפלא נשארה בחיים, כשהרופאים אומרים שניסינו מתרחשים עימה בכל רגע - מעל לדרך הטבע. כך נמשך הדבר עד יום ראשון של חנוכה. באותו היום גילה הרופא להורי הבת שאין בידו כל הסבר בדרכי הטבע, אבל לנגד עיניו נראה בצילומים דבר הפלא ופלא, כי נברא 'יש מאין' **ובמקום הקיבה החל לגדול קצת עור ואולי יש תקווה**, וביום שמעלים את האור עלה העור... עד שבתוך שבועיים נבראה בקרבה קיבה חדשה, ויהי לפלא ולמופת.

בר"ח ניסן נכנס האבא עם בני ביתו לרבי, והגיש קוויטל ובו רשום בקשה לרפואה של בתו. נענה הרבי ואמר: "מיד כשנולדה לך הבת, הבנתי מדברך, שאין כל מציאות שתחיה, על כן החלטתי להמתין לשעת הכושר - נר ראשון של חנוכה, ואז התפללתי עד שהרגשתי שפעלתי עבורה ישועה". מששמעה האם דברים מפורשים אלו יוצאים מפי הרב, התעלפה, שהרי באותו היום החל העור לצמוח, והם לא סיפרו לרבי, באיזה יום אירע הנס, כי לא ידעו מתחילה שהישועה הייתה תלויה ביום זה.

יפר הגאון רבי יצחק טוביה וייס (גאב"ד העדה החרדית) על רבינו: באיסרו חג שבועות של שנת ה'תשכ"ב נסעתי בספינה מלונדון לאנטוורפן כדי לשהות כמה ימים במחיצת קודשו של רבינו. לפני שחזרתי לביתי הזכרתי אצלו חולה, ונתן לי יין מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, וגם השאיל לי את הגביע שבו זימן, כדי שישתה החולה את שיורי היין באותו גביע, וסיפר לי אז על מופת אחד מני רבות שעשה עם 'כוס של ברכה' של מלווה מלכה - שהיה יהודי באנטוורפן, שאישתו הפכה לשוטה רח"ל, ושלח רבינו שיתנו לה לשתות מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, ובדרך נס חזרה פתאום לדעתה. בעלה היה באותה שעה באסיפה ציבורית, **ומרוב התפעלות מגודל הנס קראו לו באמצע האסיפה לבשר לו, שזוגתו התרפאה.**

יפר ר' ישראל שטרן: "פעם אחת כשהייתי עם אבי ומורי בבאדגסטין, לקחתי מרבינו את ברכת הדרך, כי נחפזתי לנסוע לברית מילה שהתקיימה בארץ אחרת, ובדרך היו עיכובים גדולים וחששתי מאוד שנאחר את הנסיעה, והתקשרתי לרבינו וביקשתי את ברכתו, שלא אאחר את הנסיעה. ענה רבינו: "כשנסועים להכניס ילד לבריתו של אברהם אבינו, הם ממתינים". ואכן כדבריו כן היה, שהכרכה המתינה לי, עד שהגעתי, ורק אחר כך יצאה לדרך, **אף שכבר איחרתי יותר משעה, ואף שבדרך כלל אין ממתינים לנוסעים המאחרים.**" (שיח ישראל)

עוד סיפר ר' יצחק טוביה וייס: מעשה באחד ממתפללי בית מדרשנו בלונדון בשם רבי מאיר רפאל שפרינגר ז"ל שהיה חולה מאוד בלב רח"ל, והחליטו הרופאים שצריכים לעשות ניתוח בליבו, ושאלתי עבורו את רבינו, האם לעשות הניתוח. והשיב לי שמעשה כזה בא לפני הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל בנוגע למחלת הלב של התינוק, והשיב בלשון שאלה: "האם הם מבינים בלב יהודי?". וכמובן, אחרי תשובה כזאת מרבינו לא עשו את הניתוח, **וב"ה חי אותו יהודי עוד כחצי יובל שנים.**

קרדיט תמונה: יואל וייס, רישיון CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons - לאחר עיבוד

האדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל טברסקי ממכנובקה זצ"ל- נולד ב-כ"ד אדר ה'תרנ"ה (1895) במכנובקה. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נועד. במיוחד בלטה התמדתו בתורה. מקורביו יכלו להעיד כי ראו אותו יושב ולומד שמונה-עשרה שעות ברציפות! נודע כ'עילוי ממכנובקה'. כשהיה כבן עשרים ושתיים שנים אביו נפטר (כ"ט אב ה'תרע"ז-1917). רבינו סירב להתמנות במקומו לאדמו"ר עד שדודו, ר' דוד מסקווירא, לחץ עליו להסכים לקבל את המינוי והוא התחיל לשמש כאדמו"ר השני בשושלת מכנובקה.

גם כאשר הבולשביקים השתלטו על רוסיה והוציאו את היהדות מחוץ לחוק, רבינו המשיך להנהיג את הציבור ולהפיח בהם אמונה וביטחון. בשנת ה'תרצ"ב (1932) עבר למוסקבה כדי לחזק ולהעמיד את הדת על תילה. השלטונות התנגדו לפעולותיו. הם האשימו אותו במרד וחתירה כנגד השלטון והם איימו לא פעם על חייו. בהמשך נעצר ועבר עינויים אכזריים וקשים כאשר במשך היום הוחזק בצינוק כמעט ללא יכולת לנוע. באמצע הלילה, כשחשבו שרבינו מתמוטט מעייפות, הוציאו אותו לחקירות. שם הוכה מכות נמרצות אבל לא הרגו אותו בפחדם פן הדבר יעורר רעש ברחבי העולם. לבסוף לנוכח עקשנותו היגלו אותו לסיביר למשך עשר שנים עם עבודת פרך! רק לאחר השתדלות של רבי יעקב יוסף מסקווירא שוחרר משם. לאחר שחרורו מסיביר ניתנה לו האפשרות לעזוב את ברית המועצות, אבל הוא סירב לכך **בנימוקו כי עליו לדאוג למצבם הרוחני של יהודי המדינה**.

בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לישראל ופתח מחדש את חצרו בבני ברק. שימש כאחד מראשי מועצת גדולי התורה בארה"ק. היה מפורסם בקדושתו ובצדקותו. התמדתו ושקידתו בתורה היתה מופלאה. מעולם לא ראו את רבינו מתבטל אף לא רגע אחד. ענוותן מופלא. סיים במשך שנות חייו עשרות פעמים את הש"ס. גאון בנגלה ובנסתר. היה חשוך בנים. עוד בחייו אימץ כבן את בן-אחיינו, רבי יהושע רוקח (נינו של רבי ישכר דב מבעלז). נפטר ב-י' בתשרי ה'תשמ"ח (1987). חי כ-92 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים באוהל אדמו"רי רחמסטריוקא. אחיינו, ר' יהושע רוקח, מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יוסף מאיר ממכנובקה (הראשון בשושלת. בנו הבכור של האדמו"ר רבי אברהם יהושע השיל מסקווירא).
אימו: מרת בתיה רבקה (בת ר' מנחם נחום מליוב). **אשתו:** בתו של ר' דוד אהרון מז'וריק (בנו של האדמו"ר ר' יעקב אריה לייב טברסקי מטריסק). **מתלמידיו:** הגאון ר' יהושע רוקח. **ילדיו:** לא היו (אימץ כבן את בן-אחיינו ר' יהושע רוקח). **מספריו:** **ילעבדך באמת**- ביוגרפיה, סיפורים והנהגות על רבינו.

לאחר שהוגלה לסיביר, כעונש, השלטונות טרטרו אותו שיבוא כל יום לחתום את שמו בבנין המשטרה. הרבי ציית והגיע למשרדי המשטרה בכל יום, כולל בשבת, אבל ביום זה לא הסכים לחתום ואמר: "היום שבת קודש ואסור לי לחתום. אני מוכן לבוא לחתום בלילה". הקצין, שהופתע לשמוע את הדברים, שאל את הרבי בזעם: "ידוע לך שהינך נמצא כעת בסיביר?!". בסיכומו של ענין הקצין החליט להביא אותו למפקד הראשי שהיה אחראי על המחנה כולו. הוא כבר ידע לטפל בו...

בחדר של המפקד רבצו שני כלבים ענקיים, שרק הימצאותם בחדר, היה בו כדי לעורר פחד ובעתה. הרבי לא נבהל וגם בפניו חזר והודיע: "אצלנו היהודים היום שבת קודש, ואסור לי לחתום!". המפקד התמלא זעם והרעים על הרבי בקול מאיים: "דע לך שפה בסיביר לא ניתן להתחכם. מי שמתחכם הורגים אותו!". הרבי לא נרתע מהאימים. הוא מוכן ומזומן למסור את נפשו למען שמו יתברך באהבה, ולא לחלל את השבת. מול האימים, פתח את מעילו ואמר בקול תקיף ונחרץ: "הנה אתם יכולים לירות בי, עשו בי כטוב בעיניכם. אני את השבת לא אחלל בכל מחיר".

חמתו של המפקד בערה בו עד להשחית. בחמת זעם שלף נמרצות את אקדחו, והתחיל ללחוץ בידו על ההדק. אחת... שתיים... שלוש... הכדורים שנפלטו בזעם ובקול רעש גדול לא פגעו ברבי. הם רק שרקו וחלפו לידו. **הרבי לא זע ולא נע. נותר על עמדו, זקוף ויציב, כשליבו חשוף, מוכן ומזומן להחזיר את נשמתו הק' לבוראו, ולא לחלל חלילה את השבת.** המפקד היה המום. לפתע, הניח את האקדח ותחיל לומר כשהוא נרגש: "נזכרתי שגם אני יהודי".

הדבר השפיע עליו עד כדי כך שמיד הודיע לרבי כי מכאן ואילך הוא פטור ומשוחרר בשבתות וחגים מכל דבר שיש בו חילול שבת. לא זאת בלבד, אלא הוסיף לשאול בהכנעה אם הרבי מעוניין בדברים נוספים. הרבי ניצל את ההזדמנות, ואמר למפקד שראש השנה מתקרב ובא והוא זקוק לשופר. לא ברור כיצד המפקד הצליח להשיג שופר במעמקי סיביר, אבל לפני ר"ה המפקד הגיע עם שופר בידו והעביר אותו בחשאי לידי הרבי.

כל פעם שיצא לדרך לקח איתו את הגמרא, בה הגה כל שעת הנסיעה. בערוב ימיו היו פעמים שלקח איתו משניות כאשר בדרכו שינו פרקים שלמים מהמשניות. מרן הגאון ר' ניסים קרליץ סיפר פעם בהתפעלות מהתמדתו המופלאה של הרבי ואמר, כי בעת שהתקיימו ישיבות 'מועצת גדולי התורה' בירושלים, הזדמן הדבר שנסעו בצוותא חדא כמה מחברי מועצת גדולי התורה, שהתגוררו באיזור המרכז. בשעת הנסיעה שוחחו בעניינים שעמדו על הפרק כמו גם בשאר שיחות חולין של ת"ח. שונה מכולם היה הרבי. כאשר הוא נכנס אל המכונית, מיד פתח את הגמרא שלקח איתו ושקע בתלמודו עד גמר הנסיעה מבלי להרים את עיניו ולו פעם אחת מהגמרא, ולא התערב בשיחה כלל.

אחד המקורבים אף סיפר כי בעת מחלתו של רבינו כאשר התייסר ביסורים קשים ביותר, עד כי ראהו מתגולל על הארץ ביסורים. כאשר רבינו ראה שאינו יכול להירדם, הוא נטל את הגמרא וניגש למקום בו דלקה נורת חשמל, מכיוון שלא רצה להדליק אור בחדר מחשש להעיר את המשמש. כך הרבי למד במשך כמה שעות ברציפות.

הצדיק הרב נפתלי חיים הורביץ מדז'יקוב זצ"ל- נולד בשנת ה'ת"ר (1839). כבר בנעוריו התפרסם בעירו ובכל הגלילות. שקדן בתורה, למדן, חריף, חכם גדול וספרא רבא. ה' בירך אותו גם בקול נעים. בעל מידות ומעלות טובות. לאחר נישואיו עבר לצאנז ואכל על שולחן חותנו-זקינו, האדמו"ר ר' חיים הברשטאם מצאנז. למד בשקידה רבה. היה סגור בחדרו ויצא החוצה רק למקווה ותפילה. לא ביטל רגע אחד משקידה בתורה ולא היה מעורב בין הבריות. שוחח רק עם יחידי סגולה בדברי תורה וחסידות. מקומות רבים ביקשו שישמש כמורה הוראה ורב אצלם אבל הוא סירב. רבינו גילה לתלמידו הרה"ק מבארניב, כי הוא רוצה להעלים ולהסתיר את עצמו מעיני כל חי. ברח מהכבוד כמטחווי קשת. מאחר ולחצו עליו מאוד לקבל עול רבנות עוד כשהיה בצאנז הוא התחיל לעשות תחבולות כדי שיחשבו אותו לאיש שאינו מתנהג בדרך העולם. רבינו לפעמים היה מוסיף לעצמו את הכינוי 'המשוגע' כשהוא חותם את שמו 'נפתלי חיים משוגגר'. התחבולות לא עזרו לו והוא נאלץ לעזוב לארץ ישראל.

בהתחלה גר בצפת. מכיוון שהיו שם אנשים מצאנז וידעו עליו הוא נאלץ לברוח לירושלים העתיקה, שם גר במרתף עמוק מאוד. כדי להגיע אליו היו צריכים לרדת מדריגות רבות. לאחר זמן התחילו להרגיש בו מעט והוא קירב רק מועטים. זקינו הרה"ק מהר"א מדז'יקוב זיע"א אמר עליו שלא חטא מימיו. **בעל רוח-הקודש**. נשגב היה בהנהגות מופלאות עד מאוד. מדי לילה שכב לנוח על מיטת ברזל ללא מזרון. מתחת המיטה היה מניח את הפתקאות שנתנו לו ומבעירם באש, כך שכב במיטתו.

בצאנז השאיר את אשתו וארבע ילדיו הקטנים. משפחתו שלחה לו מכתבים רבים וביקשו ממנו שיחזור אבל הוא לא שמע להם. פעם אחת כתב לו האדמו"ר מצאנז בעצמו מכתב והוא השיב: "לא אוכל עוד לחזור לצאנז כי יש לי פה שתי נשים, אחת שמה 'ציון' ואחת שמה 'ירושלים', ופה אשב כי אויתים". גם כשעלתה השאלה לגבי תרנגולים של קיביריץ ורבינו הגיע לצאנז עם התרנגולים גם אז כיסה את פניו וברח מפני הכבוד. כל ימיו נהג לסיים את שיחותיו עם אנשים במלה 'והכהנים' בניגון סדר 'העבודה' ביום הכיפורים. כאשר נפטר ב-י' תשרי ה'תרנ"ה (1894) בתפילת מוסף כאשר הש"ץ אמר 'והכהנים' בסדר העבודה הבינו את כוונתו. חי כ-55 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אליעזר (האדמו"ר מדז'יקוב). **אביו:** האדמו"ר ר' מאיר (בעל 'אמרי נועם'). **אמו:** מרת דבורה (בת ר' קלמן פיצליס). **אשתו:** בת הגה"ק ר' משה אונגר מדומברובה (חתן האדמו"ר ר' חיים הברשטאם מצאנז, בעל 'דברי חיים'). **ילדיו:** הגאונים הצדיקים ר' אליהו מז'אלין (באחרית ימיו ישב ברישא), ר' בצלאל (אב"ד פילזנא), ר' אליעזר ניסן, מרת פרומט (נישאה בזיווג שני לאדמו"ר ר' אהרן הורוויץ מבייטש). **מספריו:** **ימנחה חדשה**- חידושים וביאורים על מסכתות הש"ס ועל הגדה של פסח.

מרן ה'דברי חיים' נפטר בשנת ה'תר"ל. רבינו ה'אמרי נועם' (אביו של רבינו) שנה לאחר מכן אמר: "כעת מתכוונים אלי". כשחלה, הרופאים ציוו שיסע למקום המרפא קארלסבאד, אבל הוא סירב. בניו הפצירו בו שיסע אבל הוא אמר להם שאם יניחו לו הוא עוד יאמר איתם מלכיות, זכרונות ושופרות. הם דאגו לו ולכן רצו לשמוע בקול הרופא ואמרו שהוא חייב לנסוע. בלית ברירה נסע. על אם הדרך ראו שתי וערב. ה'אמרי נועם' אמר שרצונו לחזור לביתו, כי מקובל מהרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זיע"א שאם רואים שתי וערב על אם הדרך- צריכים לחזור. הבנים לא הניחו לו והוא הגיע לקארלסבאד, שם נפטר ביום ח' תמוז. לפי החוק שם היו חייבים לקבור את המתים במקום פטירתם והיה אסור להעבירם לקבורה בעיר אחרת אלא לאחר זמן מסוים וגם זאת ברישיון מיוחד. בנו ה'עטרת ישועה' התלבט מה לעשות אודות קבורת אביו הק'. למרבה הפלא הגיע אליו מכתב מאחיו (רבינו) ששלח לו מעיה"ק ירושלים מספר שבועות לפני כן ובו כתב: "היות וב-ח' תמוז יסתלק אבינו ויסתפקו היכן לקברו, אזי אומר לך מה לעשות. ילבישו אותו בבגדיו כאדם חי. שני אנשים ישאו אותו בזרועותיהם לרכבת. גם ברכבת יחזיקו בו עד לתחנה האחרונה בקראקא. מקראקא ועד דז'יקוב יכינו בכל כמה פרסאות מרכבת סוסים כדי שיספיקו להגיע קודם כניסת השבת. אני יחד עם ה'חברה קדישא' נעביר אותו לירושלים עוד לפני שבת". כמובן ששמעו להוראתו, וה'אמרי נועם' נטמן בדז'יקוב סמוך לכניסת השבת. הם לא הבינו מה כוונתו שהוא יעביר את אביו עם ה'חברה קדישא' לירושלים.

באותו זמן ערב שבת רבינו עלה על גג בית הכנסת 'תפארת ישראל' כשעיניו צופיות לעבר מקום המקדש והתחיל קורא בקול: "שריפה!". הקהל שרצה לדעת פשר הדבר עלה לראות את סבת הזעקה אולם הם לא ראו אש או עשן. היות והיתה להם דרך ארץ כלפיו לא אמרו דבר. הם התפלאו לשמוע את בקשתו שיאמרו מזמורי תהילים. כשסיימו פתח ואמר קדיש יתום. לתמיהתם אמר: "כעת מלאכים מובילים את גופו הטהור של אבי ה'אמרי נועם' לקבורה בהר הזיתים וזה השריפה ומזה הזדעזעתי". פליאתם גברה שבעתיים. כעבור מספר שבועות, כשנודע בירושלים על פטירתו של ה'אמרי נועם' בקארלסבאד וכי הובא למנוחות בערב שבת בדז'יקוב נוכחו לראות כי איש אלוקים הוא שחזה בדיוק באותה שעה את קבורת אביו הקדוש.

הרה"ק רבי נפתלי חיים מדז'יקוב זי"ע בזמן שהיה גר בירושלים כתב מכתבים למכיריו בחוץ לארץ. למרבה הפלא רבינו כיוון במכתביו לכל אחד ואחד, מה שטוב לו לידע לספיקותיו בעיני מסחרו, ומה שנצרך לו לעשות כעת, וטוב יהיה לו, וכן היה. פעם אחת כתב מכתב לאחד וגזר עליו שלא יפתח את המכתב רק לאחר מספר חודשים (רבינו ציין את התאריך). כשהגיע המועד פתח את המכתב, להפתעתו המרובה רבינו יעץ לו שם מה שיאמר לפני השופט במשפטו שנקבע לו באותו היום! הלה עשה כפי שרבינו כתב, כך טען וזכה במשפט. (הסיפורים מעובדים מתוך 'זכרונם לברכה' מאת הרב אהרון פרלוב)

הגאון הרב אברהם אביש (אבוש) מליסא ומפרנקפורט זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"נ (1689) לערך במזריטש (ליטא). בצעירותו לא נודע כבעל כישרון יוצא דופן, אולם הרבה בתחנון ותפילה, ונפתחו לו שערי תורה ומאז לא פסק מלשפוע דברי תורה. התפרסם כאיש מופת וקדוש עליון. כיהן כרב והרביץ תורה בקהילות שונות: וואין, ווישניץ, לוקאבי, יאנוב דליטא, מעזריטש, רוצוועל, קארוב. לאחר פטירת אחיו, ר' מרדכי, נקרא לכהן ברבנות בליסא שבפולין ושם שימש אב"ד בליסא. בשנת ה'תק"ט (1758) לאחר פטירת הגאון ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה'פני יהושע') התבקש לבוא לפרנקפורט ושימש כראש בית דין שם עד פטירתו. היה מראשי האוסרים בפרשת 'הגט מקליווא', מהמחלוקות ההלכתיות הגדולות שהתעוררו.

גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. עשה צדקה וגמל חסד עם כל הבאים אליו, בחסידות ובענווה לא הניח כמותו, ורפיא בס"ד נפשות רבות חינוך אין כסף. עשה צדקות רבות בישראל ופיזרן תמידין כסדרן לעניים ואביונים, לרחוקים וקרובים. ביתו היה פתוח לרווחה. הפריש חומש ממעותיו לצדקה, ופדה כל יום קודם סעודתו, את שווי הסעודה והיה נותן את המעות לעניים, אכל בצמצום רק לצורך קיום הגוף. **נגלה אליו אליהו זכור לטוב.** בעל **רוח הקודש**. העביר על מידותיו מפנים משורת הדין. חיבר גם חיבור גדול בתורת הקבלה על ספר הזוהר, אולם החיבור אבד בחייו והדבר גרם לו צער רב.

גדולי עולם שיבחו את רבינו, ר' שלום מרדכי הכהן שברדון מברזאן כתב: "הרב המחבר היה אחד מגאוני הדור זה ערך ק"נ שנים, ושמך גדול בישראל". והגרש"ז מלובלין כתב: "הגאון הגדול המפורסם בתורתו וקדושתו וחסידותו, נזר דורו, מאור הגולה". והוסיף הגאון ר' חיים ברלין: "קודש הקדשים, שר התורה ואמון מוצנע". הגאון ר' ישראל יהושע טרונק מקוטנא, בעל 'ישועות מלכו', כתב: "הגאון החסיד האמיתי, איש אלקים קדוש יאמר לו...". נפטר ב-י"א תשרי ה'תקכ"ט (1768) ונקבר למחרת ביום שישי בפרנקפורט. חי כ-79 שנים. ציונו בבית העלמין היהודי העתיק בפרנקפורט; בעקבות הרס המצבות בתקופת מלחמת העולם השנייה, מקום קברו המדויק אינו ידוע כיום. על כסאו ישב הגאון ר' פנחס הורביץ (בעל 'ההפלאה').

סבא (מצד האב): ר' אלעזר. **אביו:** הגאון ר' צבי הירש (אב"ד אלטשטאדט ומזריטש). **אחיו:** הגאון ר' מרדכי (אב"ד ליסא). **גיסו:** הגאון ר' איצק מרגליות מליסא (חותנו של הגאון ר' עקיבא איגר). **אשתו:** נכדת הגאון ר' שמואל פייביש (בעל 'בית שמואל'). **מרבתי:** הגאונים ר' שמואל פייביש (אב"ד שידלוב ופירדא ובעל 'בית שמואל' על שולחן ערוך אבן העזר), המקובל ר' נפתלי כ"ץ (בעל 'סמיכת חכמים' ורבה של פוזנא). **מתלמידיו:** הגאונים ר' חיים אוירבך, ר' זלמן חסיד, ר' יעקב נאומבורג. **מספריו:** **ברכת אברהם** - חידושים על מסכתות ברכות, עירובין, פסחים וביצה ועל מגילת רות **יקנה אברהם** - על התורה **ימחזה אברהם** - על הגדה של פסח **יעמק המלך** - הגהות על הרמב"ם.

בכפר סמוך לעיר קאריב, התגורר יהודי בשם ר' אביש שעסק למחייתו בהפקת שמן מעצים. איש לא ידע כי מאחורי חזותו של יהודי פשוט מסתתר גאון ומקובל שיצק מים על ידי הגאון בעל ה'סמיכת חכמים'. פעם נקלע הרב מקאריב לכפר עם בני לווייתו וכששמע, שגר שם יהודי, נכנס לביתו. שאל את בעלת הבית: "היכן בעלך?". והיא השיבה: "מאכיל את הבהמות". אותו הלילה היה קר מאוד, והרב לא הבין, מי מאכיל את בהמותיו זמן רב בכפור כזה. בסוף יצא החוצה ושמע מבית סמוך קול שני אנשים מתנצחים בלימוד. **קרב לחלון וראה את רבי אביש לבדו! הבין שאלוהי הנביא מצוי אצלו...** רבינו הצטער, שהתגלה, אך הרב הבטיח שלא יגלה דבר.

לאחר שנים נפטר רבה של קארוב. טרם פטירתו ציווה לקחת לרב את רבינו מהכפר. באו לרבינו ושאלו אותו אם ירצה להיות רב. שאל אותם: "מה זה רב?". השיבו: "מורה בשאלות תערובת בשר וחלב, טריפות, טומאה". פנה לאשתו ואמר: **"שמעת? הם אומרים, שאסור לערב בשר וחלב"**. האנשים נחרדו ושוב לעירם בפחי נפש. רבני העיר הסיקו, כי בוודאי רבינו מן הנסתרים וביקשו לקבלו לרב למרות הכל, אולם הצדיק סירב. יום אחד כשהגיע למכור שמן בשוק, ארבו לו והושיבוהו בכוח על כס הרבנות. בחלוף הזמן נוכחו, כי הרב מחבב מאוד מצוות כמו ברית מילה וסנדקאות ואף הבחינו בגילויי רוח הקודש המתרחשים במחיצתו. אז גזרו עליו להסיר את המסווה מעל פניו וגאונותו נודעה ברבים. רבינו התפרסם כאיש קדוש ונורא ואמר עליו הבעש"ט, **שהוא בעל רוח הקודש ובקי במתיבתא דרקיעא!** אחר רבנותו בקאריב, כיהן בראש קהילות רבות שהאחרונה בהן פראנקפורט דמיין, על שמה נחרט: 'רבי אביש'ל פרנקפורט'.

במהדורה ישנה של ספרו מביא פשט בדברי תוספות מוקשה "מפי הרוג אחד"... מאחורי הפירוש מסתתר הסיפור הבא: איש נבער מתושבי פראנקפורט דמיין היה נהג להתיעץ עם רבינו על כל דבר. בדרכו פעם להציע את שאלותיו, **חלף בסבך יער ונרצח על קידוש ה' בידי שודדים.** עם פטירתו נעשה רעש בשמיים, ומלאכי מעלה ביקשו להכניסו לגן עדן. כנגדם התייצבו מלאכים רעים, שהזכירו את חייו הריקים. בסוף פסקו: "כיוון שהיה בא לשאול כל דבר את רבינו, ילך גם עכשיו לשאול, מה דינו". בחצי הלילה רבינו למד תורה. היהודי נכנס פנימה בלי לנקוש בדלת ואמר: "רבי, נפטרת מהעולם, ובב"ד של מעלה מבקשים לשמוע את דעת רבינו להיכן יולכנו". הקפיד רבינו על שמפריעו בדברי הבל באמצע הלימוד ושילחו. אך האיש בכה: "רבי, נפטרת מהעולם!". אמר ר' אביש: "כרגע אני מתקשה בפשט דברי התוס'. אם כנים דבריך, הבא לי פירוש מעולם האמת". אחר שעה חזר האיש עם פשט! אז ידע רבי אביש, כי האיש מדבר אמת כי בחייו לא מהי ידע צורת אותו...

רבינו שמע פעם קול בכיו של יהודי, שאיבד אמתחת מעות, והיה הפסדו גדול מאד ולכן בכה המון. פנה אליו רבי אביש ושאל אותו על סימנים ברורים בצורת האמתחת ומספר המעות שהיו בה בדיוק רב. לאחר מכן פנה אל השוק ורכש אמתחת לפי סימניו של האיש ומילא בה כמספר המעות, שנקב המאבד, ובא אליו באמרו: "הא לך את כספך הנה מצאתים", ואורו עיני היהודי. לאחר מכן משסידר הלה את חפציו **מצא את אמתחתו והבין את העניין לאשורו, שאין כאן 'השבת אבידה', כי אם 'גמילות חסדים'**. תיכף פנה אל רבי אביש להשיב לו כספו ולשאלו מדוע עשה מעשה נאצל זה, ענהו הצדיק: "דע לך שבשעה שאין האדם ביישוב הדעת ומוחו כואב עליו הרי הוא כעיוור ואינו יכול לראות אף את המונח לנוכח עיניו. כך אתה ברוב יגונך וערפול המוחין על איבוד המעות, לא יתכן מציאות שבעולם שתמצא את שלך, לכן רכשתי עבורך מה שרכשתי ומילאתי במעות, לומר - הנה שלך לפניך, וכך שקטה רוחך ותמצא את שלך".

הרב אשר (אושר) פריינד זצ"ל - נולד ב-כ"ה אלול ה'תע"ר (1910) בירושלים. משפחתו השתייכה ליישוב הישן בארץ ישראל והתפרנסו ממסחר במטבעות וזהב. מגיל צעיר סייע לעניים ולנדכאים. כבר בהיותו כבן שבע נהג לחלק מזון למשפחות עניות בירושלים. רבים פנו אליו כדי לבקש את עצתו וברכתו. מבקשי פניו המתינו בחצרו שעות במשך רוב שעות היממה. רבינו הושפע ממספר זרמי מחשבה, ביניהם מהספר 'פרי הארץ' (לר' מנחם מנדל מוויטבסק), ומהספר 'ישמח ישראל' (לאדמו"ר ר' ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר מאלכסנדר). בנוסף הושפע מחברו ר' גדליה קניג (מחסידות ברסלב), וכן התבונן בהנהגותיו של האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועהיל, שגר בשכנתו. תכלית האדם בעולם על פי השקפת הצדיק היא עבודת הבורא. לשם כך דרש מחסידיו לראות כל אירוע בחייהם, טוב או רע כעניין בעל טעם ומשמעות, וכמסר ישיר מאת הבורא כדי לכוון אותו ל"דבקות בבורא". נהג לצאת עם חסידיו ל"התבודדות" ביום ובעיקר בלילה. חזק, עודד ושמח אנשים שבורים ורצוצים וכו' באמונה בבורא העולם. ענותן מופלא. בעל רוח-הקודש. השלים והשכין שלום בין זוגות שביקשו להתגרש. רבים פנו אליו וברכותיו עשו פרי.

בשנות השישים ייסד את מוסדות **יד עזרה** המסייעת למשפחות במצוקה בכל הארץ. מוסדות אלה כללו בית דפוס, כריכה ומטבח שהעסיקו פגועי נפש לשם שילובם בחיי הקהילה. כמו כן, הוקמו בשליחותו מרפאות שיניים מוזלות, גני ילדים (בשיתוף עם מוסדות איתרי), חברת רכבי הסעות, מפעל לחלוקת סלי מזון לנזקקים (חלקם 'עודפים' שנועדו להשמדה). הקים מספר בנייני מגורים בירושלים ואשדוד ומכר את הדירות בזול. בנה אכסניה במירון ושיבה בשכונת 'מין משה' בירושלים. הקים מספר בתי כנסת. בשליחותו הוקם לראשונה אולם שמחות שערך אירועים במחירי עלות בבני ברק. הקים מפעלי שיקום לגברים ולנשים, ובהם מתפרה, נגרייה ומסגרייה, וכן בית החלמה ליולדות 'מעון צביה'. כאשר בנו של אחד ממכריו נטה מדרך הישר, תיקן לומר מייד אחר תפילת שחרית את הפרקים צ"ק"א בתהילים והוסיף, כי ראוי שאנשים, נשים וטף יאמרו בקביעות מזמורי תהילים אלה המצילים מהרחוב ומועילים לילדים טובים וכשרים. נפטר במוצאי יום הכיפורים, י"א תשרי ה'תשס"ד (2003). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' אריה מרדכי (דור חמישי ליהודי הקדוש). **אמו:** מרת חיה רבקה דבורה (מצאצאי האדמו"ר ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת צביה (בת הגאון ר' אברהם שטרנברג, מרבני צפת, ומצאצאי צדיק קרלין וקוזניץ). **אחיו:** ר' דוד. **ילדיו:** ר' אברהם (נפטר בחיי אביו; נישא למרת בלה פריינד), מרת חיה (נישאה לדיין ר' אלימלך וסרמן), מרת לאה (נישאה לר' שמואל קלירס), מרת פנינה (נישאה לר' משה הרשטיק). **מתלמידיו:** ר' יצחק גינזבורג, ר' גדליה סגל, ר' יהודה פרוש, ר' שלמה מן, האדמו"רים ר' ישראל חיים ווייס מספינקא-דונולו ור' עקיבא רבינוביץ מפוריסוב, ר' אברהם יורוביץ (מנהיג קהילת 'אוהל מנחם' - וויטבסק). **מכתביו:** **יאמרי אשר** - מכתביו שנדפסו לאחר פטירתו **יכתב העת 'חברותא'** - לקט מתורתו ומדרכו.

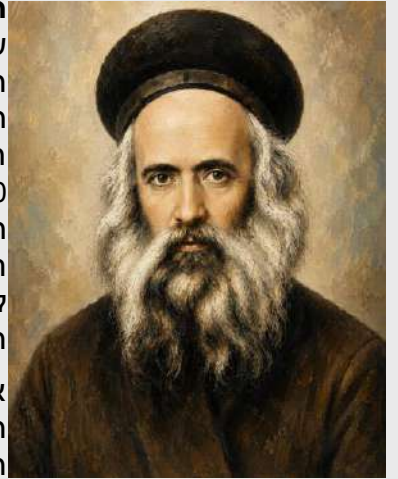

על העובדה, כי על רבנו שרתה רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא: מעשה בזוג שהתגוררו בבריטניה. מדי פעם בפעם פרץ סכסוך ביניהם והבעל היה מרים את קולו על אשתו. מאחר ומעשה זה נשנה פעמים רבות החליטה האישה, שאין היא רוצה להמשיך ולחיות עם בעלה וביקשה להיפרד. כמוצא אחרון לפני הגט וכדי לנסות להציל את חיי המשפחה, סוכם בין הבעל והאשה לטוס לישראל ולספר לרבנו את המצב אליו נקלעו. הצדיק היה רגיש מאוד בכל מה שקשור לפירוק משפחות והוא איפשר לזוג לשטוח טענותיו ללא הגבלה של זמן.

בסופה של שיחת ארוכה בין השניים, אמר ר' אושר לבעל, **שהוא אוסר עליו באיסור חמור מכאן ולהבא להרים קול על האשה, יהיה מה שיהיה.** הבעל התחייב, שאכן כך ינהג והזוג חזר לביתו בלונדון, כשהשלום שוכן ביניהם.

עברו מספר חודשים ובעיצומו של וויכוח הבעל שכח את התחייבותו לר' אושר והחל צועק על אשתו בקול כבימים ימימה. **בעוד הוא צועק מצלצל הטלפון. הבעל הרים את השפופרת בחמת זעם, ומה מאוד נדהם לשמוע מעברו השני של הקו את קולו של ר' אושר האומר לו: "הרי בשיחה בינינו הבטחת לי, שלא תצעק על אשתך".** האיש ההמום התנצל ונשבע, כי מכאן ולהבא ישמור על הבטחתו בהקפדה רבה.

רוק אחד היה מתייצב חדשים לבקרים בפני ר' אושר ומבקש ברכה למציאת זיווג מתאים. הצדיק היה מברך אותו, והלה היה ממשיך בדרכו. ויהי היום ולרווק נמאס מהברכות והחליט לעשות מעשה. בעודו עומד ומבקש מהרב ברכה, והצדיק מברך, לכד האיש את צווארו של ר' אושר בשתי ידיו והחל חונק אותו. "האם אתה מבטיח לי שאתחתן?!", שאל, ועל אף מעשהו השיב ר' אושר בחיוב. "תגיד לי, אבל מתי?". "השנה" השיב הצדיק. **כך גם היה, האיש נישא באותה השנה.**

הגאון הרב יוסף זכריה שטרן זצ"ל- נולד בשנת ה'תקצ"א (1831) בנייטוט-שאקי שבפלך סובאלק (פולין). כבר בילדותו ניכר בכח שקידה עצום והוא הצטיין בחידושי המופלאים. בהיותו כבן שלוש-עשרה הוא התייתם מאביו. לפני שמלאו לו 18 שנים התחתן. חותנו הגאון הכתיר אותו: "גאון ישורון אשר חכמתו בחוץ תרונן. עוקר הרי הרים וטוחנן בפלפוליו לשברים סיני בקודש נודע בשערים" וזאת כשהיה רק בן 18. בגיל 20 התמנה לרב ביאשינובקה. לאחר כעשר שנים התמנה לרב בשאוולי. בתפקיד זה החזיק במשך 43 שנה עד יומו האחרון. כל ימיו היה חולני וכמעט שלא ירד ממיטת חוליו. מפאת מחלתו יצא רק לעיתים נדירות מפתח-ביתו. לתפילת מנחה היה מגיע לביה"כ בקושי רב ועשה כן מכיוון שביתו היה קרוב מאוד לביה"כ. בשבת מניין אנשים היו מתפללים בביתו.

איש אמת. ענוותן מופלא. כשראה את התארים שהיו כותבים לו היה צועק וקובל על כך. התפרסם מאוד בשל זכרוננו הפנומנלי. כונה 'הרב הזכור' ו'הגאון מווילנא השאוולי'. הצטיין בבקיאות עצומה ומעמיקה בכל ספרות התלמוד וההלכה, הראשונים והאחרונים. זכה להערכה רבה מגדולי דורו. מכל החוגים הפנו אליו שאלות, ביניהם: הגאונים הרב חיים חזקיהו מדיני, הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים, הרב אברהם יצחק הכהן קוק ועוד. הרב יצחק יעקב רבינוביץ' מפוניבז' שהגיע ללוויה, הספיד אותו ואמר: **"בקר זה גנוזים עכשיו ש"ס בבלי ירושלמי, ספרא ספרי תוספתא מכילתא, ראשונים ואחרונים"**. נפטר ב-י"א תשרי ה'תרס"ד (1903). חי כ-72 שנים. ציונו בשאוולי שבליטא.

אביו: הגאון ר' נתן (כונה 'רבי נתן ראש הברזל'. שימש כרבה של נייטוט-שאקי, ולדיסלבוב וקהילות נוספות במשך כארבעים שנה). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' מרדכי גימפל יפה). **מרבתי:** אביו, הגאון ר' נתן. **בנו:** ר' שמואל. בנותיו: מרת חיה קיילא (נישאה לר' יעקב דב רפפורט, רב בזיימל וכפר סבא), מרת יוכבד (נישאה לר' אשר ניסן לויטן, רב וראש ישיבה בשאוולי. בהמשך שימש כאב"ד בברונקס ומראשי 'אגודת הרבנים' בארה"ב), מרת רחל (נישאה לר' מרדכי זק"ש). **מספריו:** **יזכר יהוסף**- על ברכות וסדר מועד ונשים, שו"ת על אורח חיים בשו"ע, ביאור על חמש מגילות וביאור על הגדה של פסח. השאיר כתבי יד רבים, ביניהם: הגהות על תלמוד בבלי, ירושלמי ומשניות, הגהות וחידושים על ה"ד החזקה" ו'ספר המצוות' לרמב"ם, חיבור על סוגיות וכללי הש"ס, חיבור על התנ"ך, ביאור על 'מורה נבוכים', הגהות על 'ספר חסידים', ביאורים והגהות על פיוטים ועוד. הספרים וכתבי היד כוללים כארבעים ספרים, מלבד שו"ת עצום ואלפי גליונות של חידושי תורה שנשרפו בשאוולי בט' באב ה'תר"ל (1870).

יום אחד הגיע לרבינו אחד משכניו בריצה. הוא סיפר כי אשתו חלתה ל"ע במחלה אנושה והרופאים לאחר בדיקה אמרו כי קיצה קרב ואין לרופאים אין שום יכולת להושיעה. רבינו נענה מיד ואמר: "מה? הם מייאשים? וכי הם נהיו בעלי-הבית החדשים על החיים?! תדע לך כי הם טועים! אשתך תחיה! ולא זו בלבד אלא היא תחיה עוד חמישים שנה!!!".

הגאון הרב שלום שבדרון ה'מגיד הירושלמי' העיד שהרב מרדכי גימפל וולק סיפר לו, כי שהיה באמריקה הוא פגש באדם שנולד בליטא. הלה סיפר לו כי האשה שבירך אותה רבינו היא אימו. אימו פעם אחת חלתה מאוד. רצו בניה להזמין רופא לבית. אולם היא אמרה בביטחון, בשמחה ובידיעה כי עדיין יש לה עוד שנתיים לחיות ואין כל צורך בהזמין רופא! לאחר שנתיים פגש שוב את האיש שאמר לו, כי ברכתו של הרב התקיימה במלואה. בדיוק כשנגמרו חמישים שנה, האשה כבר הייתה זקנה. היא כינסה את כל ילדיה וצאצאיה וסיפרה להם שוב את כל הסיפור ואמרה להם: **"היום מלאו לי חמישים שנה בדיוק מאותו היום בו רבינו הבטיח לי שאחיה עוד חמישים שנה!"**. היא ציוותה את צוואתה האחרונה, בירכה את כולם ונפרדה מהם. לאחר מכן היא נכנסה למיטתה ומיד השיבה את נשמתה ליוצרה!

בימים ההם היה נהוג שמוכרי ספרים היו סובבים בעירות. הם היו נכנסים לביהמ"ד, פותחים שם את חבילות הספרים, מסדרים אותם על השולחן ליד כניסת בית-המדרש ומוצאים שם את לקוחותיהם. רבינו פעם כשנכנס להתפלל מנחה בביהמ"ד הוא ניגש לשולחן מוכר הספרים וראה ספר שעניין אותו. רבינו עמד על מקומו הציץ בו כמה רגעים. לאחר מכן שאל את המוכר למחיר הספר והחזיר לו את הספר וגם עשר קופיקות שדרש המוכר בעדו. מוכר הספרים תמה על מעשה הרב ושאל: "מפני מה רבינו החזיר את הספר וגם שילם עבורו?". רבינו ענה לו: **"עברתי על הספר ואני יודע את כל מה שכתוב בו. מעכשו אין לי יותר צורך בו, לכן אני חייב לשלם לך עבורו"**.

רבינו נכנס באחת הפעמים להתפלל מנחה בבית-המדרש ולקח ממוכר הספרים ספר מסוים. לאחר מספר דקות החזיר אותו. דבר זה הפנה את תשומת ליבם של המתפללים. נמצאו ביניהם סקרנים שהחליטו לבחון את רבינו ולהיווכח אם באמת הוא יודע את תוכנו של הספר. הם ניגשו למוכר הספרים, קנו את הספר ולמדו אותו במשך זמן רב עד שידעו את תוכנו בעל-פה. לאחר מכן הם נכנסו לרבינו ושוחחו עימו בעניין הנידון. תמיהתם היתה גדולה עד מאוד כשנוכחו לראות שהרב יודע את תוכנו של הספר בעל-פה.

זקני הדור בשאוולי סיפרו: כשהיה רבי יוסף זכריה מועמד לרבנות בשאוולי הוא דרש בשבת בבית-המדרש הגדול. כשעלה על הבימה לדרוש, רבינו פנה לשמש וביקש ממנו שיביא לו גמרא- "לא משנה איזה מסכת". אחד מגדולי התורה שבעיר בשם ר' שמואל הלמן עמד באותו הזמן על יד הבימה. כשהשמש הוציא מארון הספרים את מסכת פסחים להגישה לרבינו, לקח ר' שמואל הלמן את הגמרא מידו, דפדף ועשה קמט בדף כ"ט. הוא רצה שרבינו יגיד את חלוקה דרבנן בעניין כל איסורין שבתורה בין במינו בין שלא במינו בנותן טעם. השמש הגיש את הגמרא לרבינו וזה פתח בהלכה באותו עמוד, אבל בעניין אחר לגמרי. רבינו עמד על דברי התוספות 'אין פורץ את הקדשים' ודרש בהלכה במשך שלוש שעות רצופות. כל שומעיו היו מרותקים לדבריו ולגאונותו.

הגאון רבי מאיר רובינזון מרדושקביץ סיפר שפעם אחת הגיע לשאוולי ונכנס להקביל את פני רבינו. כשראה אותו הצדיק, החזיר לו שלום תפשו בדש בגדו ופתח את פיו בדבר תורה שארך כשלוש שעות רצופות!

קרדיט תמונה: אוסף אברהם שבדרון – פורטרטים, הספרייה הלאומית, נחלת הכלל (Public Domain).

הרב אברהם פרידמן זצ"ל המכונה רבי אברהם המלאך- נולד במזריטש ב-י"ב תשרי ה'תק"א (1741). הוריו היו חשוכי בנים, כשהיה המגיד בן ל"ו שנים הציעה רעייתו שיגרשה ע"מ שישא אשה שתזכהו בבנים. אולם הוא דחה את הצעתה. שמו של הבעש"ט הגיע עד למזריטש ור' דב החליט לנסוע למז'בוז' אליו ואכן לאחר הברכה המיוחלת תוך פחות משנה התקיימה ברכתו ונולד רבינו. המגיד ממזריטש עם הימים הפך לגדול תלמידיו ולממשיך דרכו של הבעש"ט. בייחוד נמשך רבינו לתורת הסוד בה העמיק עד שהפך לבקי בה כבר בגיל צעיר מאוד. **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. פרישותו מופלאה. מעט באכילתו. מפורסם בקדושתו ובצדקותו.**

בשנת ה'תקל"ג (1772) ציווה אביו לתלמידו רבי שניאור זלמן מלאדי (חב"ד) כי יפעל שלאחר פטירתו, בנו יחידו ימשיך את הנהגתו ואכן כך היה. זמן קצר ישב על כסאו עד שהתברר כי קדושתו ופרישותו מכל הוויות העולם הזה אינן מאפשרות לו להנהיג חצר חסידית ולכן הוחלט ברשותו לבחור ועד הנהגה. שיפץ את אור החסידות בעולם כולו. לאחר מכן עבר רבינו להתגורר בעיירה פאסטוב שעל יד קייב ושימש בה כמגיד. זכה לכינוי "המלאך" עקב קדושתו ופרישותו מהעולם במשך שנים בלא לראות פני איש והתדבקותו המוחלטת ברוחניות ועבודת ה' יתברך. וזאת למרות ההערצה הרבה אותה רחשו אליו כל צדיקי הדור סירב להתערב בהנהגה החסידית וחי עד לסוף ימיו בהתבודדות. נפטר ב-י"ב תשרי ה'תקל"ז (1777). חי כ-36 שנים בדיוק. ציונו בעיירה פאסטוב.

סבא (מצד האב): ר' אברהם. **סבא (מצד האם):** ר' שלום שכנא מטורטשין. **אביו:** הצדיק ר' דב בער (המגיד ממזריטש, מגדולי תלמידי הבעש"ט וממשיך דרכו). **אמו:** מרת קיילא (בת ר' שלום שכנא מטורטשין). **נשותיו:** מרת גיטל (זיווג שני- בת ר' משולם פייבוש הורוביץ מקרמניץ, בעל 'משנת חכמים' על המשניות). **מרבותיו:** אביו, הצדיק ר' דב בער המגיד ממזריטש. **בניו (מזיווג שני):** ר' שלום שכנא מפראהביטש (רבי שלום הגדול, אביו של ר' ישראל מרז'וץ), ר' ישראל חיים מלודמיר (חתן ר' שלמה מקרלין ובזיווג שני חתן ר' גדליה מליניץ). **בתו (מזיווג שני):** מרת בלומא רבינוביץ'. **חברותא:** ר' שניאור זלמן מלאדי (בהוראת המגיד למדו יחד; ר' שניאור זלמן לימד את ר' אברהם בתורת הנגלה ור' אברהם לימד את ר' שניאור זלמן בתורת הנסתר והחסידות). **מספריו:** **יחסד לאברהם- אמרותיו וחידושייו בתורה ובחסידות.**

אחד מחסידי הרבי, גביר עשיר, ראה כי לפתע מסחרו לרדת ולהחסיר ללא סיבה הנראית לעין, דווקא בעת שהעסקים שגשגו והניבו פירות, הפדיון פחת והלך, וסך ההוצאות גדל מההכנסות. הוא בדק את ספרי חשבונותיו, הכל נראה תקין. הוא הגיע לגירעונות כבדים, ועמד על סף 'פשיטת רגל'. הוא נסע לרבינו ושטח את מועקתו הגדולה על מצבו הכלכלי. רבינוענה לו לפליאתו: "גש לביתך והכן סעודה טובה כיד המלך, אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך". יצא האיש מהחדר נבוך ומבולבל, אולם ניגש לקיים את הפקודה ככתבה וכלשונה! הכין 'סעודה' עם יינות טובים ומשקאות חריפים ומשובחים, והזמין את משפחתו וידידיו לארוחת ערב חברתית.

בתום המשתה היה הסוחר עייף ושתי כהוגן, ועד מהרה נרדם על הספה שבחדר האורחים. לאחר זמן מה התעורר, הציץ בשעונו וראה, שהשעה מאוחרת מאוד. רעש מחדר העסקים הגיע לאוזניו. הוא קם הלך לחדר העסקאות ועיניו חשכו! מול עיניו הנדהמות הוא גילה את **מנהל החשבונות האישי שלו**, כשגבו מופנה אליו וראשו תקוע עמוק בתוך הכספת הסודית החבויה בעמקי הקיר העבה, שחוץ משניהם אף אחד בעולם לא ידע על קיומה, **ואותו עובד מרוקן שטרות רבים היישר לתוך תיקו הפרטי!** היה זה יועצו האישי הסודי ביותר, שנתן בו תמיד אמון מלא ומוחלט. כנראה, היה סמוך ובטוח, שהגביר בשכרותו יישן עוד זמן רב.

בבת אחת קלט כעת העשיר את 'סוד' כישלונות מסחרו בתקופה האחרונה... העסקים הניבו רווח גדול אלא שיד נעלמת פשוט מרוקנת את הקופה... "גנב!", שאג הסוחר בקול גדול. מנהל החשבונות הסתובב בבהלה וראה את אדונו בפתח החדר. עתה הובנה במלואה תשובת הרבי. החל מנהל החשבונות בוכה ומיילל: "סלח נא לי! לא עמדתי בפיתוי! אני רוקנת את הקופה בחודשים האחרונים! **אחזיר לך את כל הכספים במלואם עד פרוטה אחרונה, רק אל תסגירני למשטרה!** הרי יודע אתה, שבעל משפחה אני, בעיות רבות תקפוני בתקופה האחרונה בביתי, ומרוב צער הידרדרתי עד שפל המדרגה של 'גנב' נבזה".

"קום על רגליך!", פקד הגביר. "החזר את הגנבה וסע הישר לרבי המלאך הקדוש!". מנהל החשבונות החזיר את הגזלה ונסע לרבי, שם גולל את צרתו הגדולה, "בתי הגדולה הגיעה זה עידן לפרקה, וכבר שנים יושבת וממתנה, הצעות רבות וטובות כולם נכשלו". הרבי ענהלו: "גש אל 'ההקדש' שבעירך, עבור העניים והקבצנים המתאספים לסעוד את ליבם מתרומת שיירי מאכל בני העיר, תשנה את לבושך ומראה פניך כדי שלא יכירוך, ותסעד עמהם את סעודתך, מפיתם תאכל ואת מימם תשתה, כשווה בין שווים, וה' יאה בעזרך!".

על אף תמיהתו הרבה, מאחר שכבר הספיק לשמוע מהסוחר כיצד סיבב אליו הרבי את ישועתו דרך סעודה, הבין, שעליו לקיים את ההוראה במלואה. הוא חזר לעירו, לבש בגדים קרועים ובלואים והתיישב באחת מפינות ההקדש. עד מהרה נטפל אליו אחד מהוותיקים שבקבצנים, שבראותו עני 'חדש' ניגש לשוחח עמו. תוך כדי שיחתם בענייני קיבוץ נדבות - אמר: "ישנם אנשים אמידים, אולם אינם מוציאים פרוטה אחת לצדקה". **ביניהם מנה את שמו של מנהל החשבונות.** "ניסינו רבות לעוררו, אך משנוכחנו בקמצנותו - החלטנו ללמדו לקח. למנהל זה בת בוגרת בשידוכים, כל הצעת שידוך שנודעת לנו- **יוצאים אנו מיד לרוץ ולספר על קמצנותו ודואגים 'להרוס' את ההצעה,** ועד היום יושבת בביתה, שתשב עד שתלבין ראשה!". עתה הבין את העניין. הוא שב לביתו ועל אתר החל לפזר לצדקה ביד רחבה, כל עני שנכנס לביתו יצא עם מתת יד הגונה. העניים חדלו ממנהגם הרע בראותם, כי התהפך, ובתוך זמן קצר נמצא חתן הגון לבתו, והשמחה חזרה לביתו.

הגאון הרב שלום סאפרין מקאמרנא זצ"ל בעל ה'מעשה שלום'- נולד ב-כ"ד תמוז ה'תרע"ו (1916) בעיר בוריסלוב שבגליציה. נקרא ע"ש סבו מצד אימו (האדמו"ר ר' שלום רוקח מבעלזא, בעל 'שר שלום'). בהיותו כבן שלוש התייתם מאמו, שנפטרה במגפה. לאחר מכן גדל אצל סבו, האדמו"ר ר' אברהם מרדכי מקאמרנא, שלימדו תורה וקבלה. למד בישיבת צהלים בהונגריה וכן בישיבת ראחוב וביחוד בישיבת מונקאטש. בצעירותו הוסמך להוראה ע"י הגאון ר' דוד שליסל ראב"ד מונקאטש, הגאון ר' יוסף אלימלך כהנא אב"ד אונגוואר והגאון ר' בן ציון ווייס. בניסי ניסים ניצל מהשואה כשברגע האחרון עלה על ספינת מעפילים שהפליגה מרומניה לארץ כשהוא מקיים במסירות נפש את המצוות בספינה. כשהגיע לארץ נלקח למחנה מעצר בעתלית. שם הכשיר את מטבח המחנה וניהל בית כנסת ואורח חיים לאנשים שרצו להרגיש טעם שבת וחג. לאחר כחצי שנה שוחרר ממחנה המעצר. לאחר מכן עבר לגור בשכונת 'שערי חסד' בירושלים והחל לשמש לרב של ביה"כ 'קהל חסידים'. בשנת ה'תשכ"ט (1969), לאחר פטירת אביו, הוכתר לממלא את מקומו כאדמו"ר מקאמרנא והקים בית מדרש בשכונת שערי חסד בירושלים. נפטר ב-י"ג תשרי ה'תשנ"ח (1997). חי כ-81 שנים. ציונו בחלקת הרבנים בהר המנוחות בירושלים. בנו בכורו, האדמו"ר ר' נתנאל סאפרין מילא את מקומו. על שמו הוקמו המוסדות התורניים 'עטרת שלום' בתי מדרש וישיבות וכוללים, הוצאת ספרים וכן הוצאת עלון שבועי תורני בשם 'עטרת שלום' ועוד.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אברהם מרדכי מקאמרנא (בעל 'מדרכי אברהם'). **סבא (מצד אמו):** הגאון ר' יצחק פלאם (אב"ד קארטשין ודיין בלבוב). **אביו:** האדמו"ר ר' חיים יעקב מקאמרנא (בעל 'פרי חיים'). **אמו:** מרת חיה. **נשותיו:** מרת ציפורה יוטא (זיווג ראשון- בת הגאון ר' בן ציון ווייס אב"ד ראסוויגנף. נפטרה ממחלה יחד עם בנם הקטן אהרן), מרת גולדה לאה (זיווג שני- בת הגאון ר' ישראל יצחק רייזמן, ראב"ד קהל חסידים וחבר בד"ץ העדה החרדית בירושלים). **ילדיו:** האדמו"ר המקובל ר' נתנאל (האדמו"ר מקאמרנא), ר' אברהם מרדכי (בעל 'הלכה אחרונה'), האדמו"ר ר' אליעזר צבי (האדמו"ר מקאמרנא בבית שמש), מרת חוה סימה (נישאה לאדמו"ר ר' יששכר שטוקהמר מקאמרנא-רמת שלמה). מרבתי: אביו האדמו"ר ר' חיים יעקב מקאמרנא, סבו האדמו"ר ר' אברהם מרדכי מקאמרנא, הגאונים ר' לוי יצחק גרינוולד מצעהלים, ר' שלמה זלמן פרידמן מראחוב, ר' חיים אלעזר שפירא ממונקאטש (בעל 'מנחת אלעזר'), המקובל ר' חיים שאול דוויק הכהן (השד"ה), האדמו"ר ר' ישראל הגר מויז'ניץ (בעל 'אהבת ישראל'), האדמו"ר ר' אהרן רוקח מבעלזא, הגאון ר' ישראל יצחק רייזמן. מתלמידיו: ר' אברהם צבי בק (רבה של קהילת 'עדת ישראל' במלבורן). **מספריו: מעשה שלום- על התורה ינפש שלום- על תהילים ופרקי אבות ינשמת שלום- על המועדים, סדר התפילה ואגדות הש"ס.**

כאשר רבינו עלה על ספינת מעפילים שהפליגה מרומניה לארץ ישראל, הוברר לו כי אחיו, ר' מנחם מאניש יושב בכלא על עוון ריגול, מיד עשה את כל המאמצים לשחררו למרות שידע כי הוא עומד להפסיד את ההפלגה ולמעשה הצלת חייו תלויה בספינה זו. בסיכומו של עניין בחסדי שמיים הצליח גם לשחרר את אחיו בערבות מתאימה וגם להספיק את הספינה שבזכותה הגיע לארץ ישראל וכך ניצל מהשואה האיומה ברגע האחרון.

בזמן ההפלגה רבינו מסר את נפשו על המצוות ובכללם גם על נטילת ידיים ולכן בחר לישון על הדרגש הנמוך על יד הרצפה שישן קרוב לדוד המים שעל הספינה, וכן בימי החנוכה הדליק נרות חנוכה על הספינה מהשמן ששמר מהמנה היומית הקצובה לאוכל.

רבינו אמר שמי שיעזור לו לחתן את בנו הגדול יבטיח לו כל מה שצריך. אחד העשירים הגדולים בלונדון אמר לו שהוא מוכן לשלם את הוצאות החתונה, אבל בתנאי- יש לו משפט עם גוי ולמרות שהוא יודע שהוא זכאי חושש הוא מתוצאות המשפט שכן השופט שעתיד לדון בענייניו ידוע בתור אנטישמי ובוודאי יפסוק לרעתו. ולכן הוא רוצה שהצדיק יבטיח לו כי יצא זכאי. אמר לו רבינו: **"אל תדאג, יהיה בסדר". ביום המשפט בבוקר שמעו בחדשות כי השופט האנטישמי הלך לישון במיטתו ולא קם בבוקר. לפיכך נקבע כי שופט אחר יפסוק בעניינו והוא זיכה את העשיר כדברי רבינו.**

רבינו נהג לקום בכל יום לפנות בוקר בשעה שלוש לפנות בוקר כדי לעשות תיקון חצות וללכת לבית הכנסת להגיד שיעור במשניות ולהתפלל כותיקין ואחר התפילה היה אומר בנוסף גם שיעור בהלכה. כשהיה צעיר לימים והיו לו ילדים קטנים בבית, חשש רבינו, שאם יקום לפנות בוקר בבית, ילדיו יתעוררו משנתם ויהיה גזל שינה וכן יפריע לרעייתו, ולכן בחר לישון בחצר שהיה לו לפני הבית. רבינו ישן על ספסל שהיה ברוחב שלושים ס"מ בלבד וכך נהג גם בימי החורף הקרים לישון על הספסל, וכך העביר את שעות השינה הקצרים שלו.

נהג לשים הסכך על הסוכה שלו אפילו שהיה זקן והיה לו קשה לעלות על הסולם. מספר שנים לפני שנפטר עלה על הסולם ונפל ושבר את רגלו. שנה לאחר מכן חשבו התלמידים כי בוודאי השנה לא יטריח לשים הסכך בעצמו אחרי מה שקרה שנה קודמת אלא יבקש מאחד הבחורים עזרה. אולם להפתעתם המרובה ראו ערב החג כי רבינו לקח את הסולם ועלה את שלביו והניח את הסכך כדי לקיים את המצווה בעצמו ובהידור.

אחד מחסידי רבינו היה לו בן שחלה במחלה קשה ל"ע והרופאים לא נתנו שום סיכוי לבן שיברא. בצר לו פניו לרבינו שאמר לו לעשות פדיון על ידי שהאבא של הבן יעניק לו את הבן מתנה, וכך הוא יהיה בנו של הרב, והרי על הבן שלו לא גזרו בשמים שיהיה חולה במחלה. וכך עשו מעמד נתינת מתנה של הילד חולה לצדיק, והילד הבריא נגד כל התחזיות, וכל השנים הרבי החזיק את עצמו כאבא של הבן ואף הטריח לנסוע עד לאמריקה בשביל להשתתף בחתונה של הילד.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל פנט מדענש זצ"ל- נולד בשנת ה'תקע"ח (1818) בטרצל שבהונגריה. כבר מילדותו הועידו לו גדולות ונצורות. שקדן ולמדן עצום. ענוותן. בצעירותו למד בישיבת פרשבורג אצל הגאון ר' משה סופר, בעל 'חתם סופר', שהיה מקרבו ומפליג בשבחו. לאחר נישואיו התקרב לאדמו"ר ר' משה טייטלבוים מאוהל, בעל 'ישמח משה', וממנו למד את תורת החסידות. שימש כרב בעיר אוריזור שברומניה. לאחר פטירת אביו בל' בניסן ה'תר"ה (1845) המשיך את דרכו, ולימים קבע את מקומו בדענש וכהן כרבה וכאדמו"ר השני בשושלת דענש. בתחילה לא רצה לנהוג באדמו"רות, אך לאחר שהאדמו"ר ר' חיים הלבפשטאם מצאנו הורה לחסידיו לפנות אליו, נאות לקבל את הבאים אליו. גם לאחר מכן המשיך לנסוע אל רבו מצאנו. היה נערץ על ידי אלפים כצדיק וכן היה עמוד ההוראה בטרנסילבניה. דענש הפכה בתקופתו למרכז חסידי חשוב, והוא היה ממפיצי דרך החסידות ונוסח ספרד באזור. בשנת ה'תרל"ה (1875) ייסד את "כולל אהבת ציון לזינברגן סילאדי וקיוואר" לטובת בני ארץ ישראל וכן הקים ישיבה גדולה בדענש. גאון. מסר עצמו כל חייו בעבודת הקודש לטובת היהודים. נפטר בי"ג בתשרי ה'תרמ"ה (1884) בדענש. חי כ-66 שנים. ציונו באוהל אדמו"רי דענש שבהונגריה. בנו, האדמו"ר ר' משה, מילא את מקומו באדמו"רות.

אביו: האדמו"ר ר' יחזקאל (רב העיר קרלסבורג, מייסד חסידות דענש, בעל 'מראה יחזקאל').
אמו: מרת חיה רחל (בת ר' משה הניג מלינסק שבגליציה). **אשתו:** מרת רייזל (בת ר' יהודה לייביש הלוי קרויס מאוהל; נישאו בשנת ה'תקצ"ט [1839]). **ילדיו:** האדמו"ר ר' משה (מילא את מקום אביו באדמו"רות), בתו (נישאה לר' שבתי בן ר' משה, מחבר הספר 'מבשר טוב').
מרבתי: הגאון ר' משה סופר (בעל 'חתם סופר'), האדמו"ר ר' משה טייטלבוים מאוהל (בעל 'ישמח משה'), האדמו"ר ר' חיים הלבפשטאם מצאנו (בעל 'דברי חיים').
מספריו: **ישערי צדק**- שו"ת על אורח חיים ויורה דעה **משפט צדק**- שו"ת על חושן משפט **אבני צדק**- שו"ת על אבן העזר **מעגלי צדק**- על חמשה חומשי תורה **מבחר צדק**- חידושים על מסכתות פסחים וקידושין.

בספר 'גדולת יהושע' מובא שיום אחד רבינו אמר למשמשו, רבי משה פדר ז"ל: "אמש התעמקתי בסוגיא ויישבתי דבריו של התנא האלוקי רבי עקיבא והתגלה אלי בחלום להכיר לי טובה. אמר לי שזה יהיה לאות שהחלום אמת, שהיום שליח מארץ הקודש יגיע לכאן, ויביא לי במתנה גלימה ממלושי ירושלים". אכן כך היה.

אביו של רבינו שלח את בנו מנחם מנדל לישיבה של ה'חתם סופר' בפרשבורג. הבן המוכשר ובעל המידות למד יומם ולילה בישיבה והתעלה במעלות התורה והיראה. כאשר הגיע לפרקו רצה לשוב לבית הוריו כדי למצוא את זיווגו. לפני כן ניגש לרבו כדי לקבל ברכת פרידה. ה'חתם סופר' אמר לו: "בדרך לביתך כדאי שתעבור בעיר אוהל ותכיר את הרב הקדוש ה'ישמח משה', שהוא מופת לגדלות בתורה וליראת ה' תמה והידבק בדרכיו".

רבינו עשה כדבריו. הוא הגיע לאוהל. שכן חדר באכסניה המקומית ופנה ללמוד במחיצת ה'ישמח משה'. בקרבתו התעלה עוד בלימוד התורה ובמעלות הקדושה. יום אחד, כאשר חזר מלימוד אצל ה'ישמח משה' ופנה לעבר האכסניה שבה גר, נפשו חשקה לקנות מלון באחד מדוכני השוק שנמצא בדרכו. הוא ניגש לאחד מדוכני הפירות ושאל את הנערה המוכרת למחיר המלון. היא אמרה מחיר שנשמע לו גבוה למדי. הוא עמד ללכת לדוכן אחר. אז שמע את הנערה אומרת בלשון נופל על לשון: "צדיק זה בא לבית מלוני וייפטר בלא מלון?!" הוא התפעל מאוד מלשון המליצה של הנערה בשוק. הוא נשא את עיניו והביט בה לשניה אחת. מיד נשא את רגליו לאכסנייתו, עלה בריצה לחדרו, השתטח על הארץ והתחיל למרר בבכי. האכסנאי שמע את בכיו, חשב שקרה לו אסון, מיהר לחדרו ושאל אותו בדאגה רבה לסיבת הדבר. ענה לו הנער בקולו הנשבר: "**איך לא אבכה אם נשאתי את עיניי להסתכל בבתי ישראל? איך אוכל לשוב על כך בתשובה?!**".

האכסנאי שמע את פרטי המקרה ואמר: "יש לי עצה עבורך כיצד תוכל לתקן את הדבר למפרע. הרי חז"ל אסרו על האדם לקדש אישה עד שיראנה. אותה נערה בודאי הגיעה לפרקה. ובכן, אם תסכים לשאתה, יהיה התר למפרע להסתכלות זאת והיא תסכים בודאי מכיוון שהיא בת עניים היא". העצה התקבלה על דעתו של הנער והרגיעה אותו מעט. הוא התנה את החלטתו בהסכמת המרא דאתרא. ה'ישמח משה' שמע את המקרה מפי הנער ויעץ לו כי יכתבו מכתב להוריו בו יבקשו מהם שיגיעו לאוהל כדי לבדוק את השידוך. אם יסכימו לו, הדבר יגמר בכי טוב. המכתב נשלח ליעדו. לאחר כמה שבועות הרב מקרלסבורג ורעייתו הגיעו לאוהל. הם נועדו תחילה בביתו של ה'ישמח משה' שהביע בפניהם את דעתו שכדאי להם להסכים לשידוך כדי להציל את בנם מצער ועוגמת נפש כה מרובים.

הרבנית התמרמרה על כך שעליהם לשדך את בנם העילוי בתורה והמושלים במידות עם נערה מוכרת פירות בשוק שמשתייכת לדלת העם, אבל שני הרבנים נמנו וגמרו שאם הנערה נאה במידותיה ובמעשיה, די בכך כדי שתינשא עם הבן. אמו של הנער ביקשה לראות את הנערה כדי להתרשם ממנה. הפגישה סודרה מהרה ובסימומה האמא חזרה לביתו של הרב מאוהל כשהיא ממררת בבכי: "פגשתי בה... היא בהחלט נערה עדינה, אבל צורתה החיצונית אינה נאה! מדוע מגיע לנו עונש כזה? אם הקדוש ברוך הוא חנן אותנו בבן כליל המעלות, מדוע עליו לשאת נערה פשוטה וחיצונית לא מתאימה? הרי הוא בן יחיד, מיוחס ומיוחד.

ה'ישמח משה' לא מצא תשובה משכנעת לטענת האם. הוא פנה לבן ואמר: "נראה כי אימך צודקת". כאשר הבן שמע זאת, הוא פרץ בבכי עז וזעק: "**אבל מה יהיה על הראיה?!**". ה'ישמח משה' ראה כי הצער של הבן גדול אפילו מהצער של אמו. הוא קם ממקומו וקרא לרב ולרבנית שיכנסו איתו לחדר הפנימי בביתו. כאשר שלושתם נועדו, פייס את האם והבטיח להורים: "אם תסכימו לשדך את בנכם עם הנערה, אני מבטיח שתזכו לדורות ישרים מזיווג זה!". ההורים נמלכו בדעתם והחליטו לשמוע בקול הרב. השידוך נגמר בכי טוב. רבינו הקים עם רעייתו בית לתפארת והפך לרבה של דענש. ברבות הימים בני הזוג זכו לשושלת רבנים גאונים, גדולים בתורה וביראה לדורי דורות.

הגאון ר' עקיבא (גינז) איגר זצ"ל - נולד בא' בחשוון ה'תקכ"ב (1761) בפרשבורג שבהונגריה. את שם המשפחה איגר קיבל מאמו, מרת גיטל, בת הגאון ר' עקיבא איגר מהלברשטט, בעל 'משנת רבי עקיבא', שנחשב לאחד מגדולי רבני גרמניה. למד אצל דודו, הגאון ר' בנימין וואלף איגר, בברסלוי. בהיותו כבן 13 שנים בלבד חיבר חידושים על מסכת חולין ובגיל 15 הרצה בפני תלמידים. בקיץ ה'תקמ"א (1781), בהיותו כבן עשרים התחתן. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו במשך שנים ושקד על התורה. בשנת ה'תקנ"ג (1790) התרושש חותנו לאחר שריפה שכיילתה את רכושו, ובשנת ה'תקנ"א (1791) התמנה רבינו לרבה של מרקיש-פרידלנד, ובה הקים ישיבה. בשנת ה'תקע"ד (1814) נבחר לרבה של העיר פוזנא, ולאחר שהיטס לקבל את המינוי עבר אליה בשנת ה'תקע"ה (1815), וכיהן כרבה עד לפטירתו. גאון אדיר. חריף.

בנוסף על בקיאותו הגדולה בכל חדרי התורה, היה עניו מאוד, רודף חסד וגומל חסידים. נלחם בפרורים ובמשכילים. בעת מגפת הכולרה בפוזנא פעל רבות למען בריאות הציבור, פרסם הוראות להתמודדות עם המגפה ודאג לעניי העיר. כהוכחה לענותותו ביקש שיכתבו על מצבתו: "פה נקבר ר' עקיבא איגר עבד לעבדי ה' בק"ק פרידלאנד ובק"ק פוזנא". נפטר בעיר פוזנא בי"ג בתשרי ה'תקצ"ח (1837), לאחר שחלה בדלקת ריאות. חי כ-76 שנים. ציונו בפוזנא.

סבא (מצד אביו): ר' שמואל. **סבא (מצד אמו):** הגאון ר' עקיבא איגר מהלברשטט (בעל 'משנת רבי עקיבא'). **אביו:** ר' משה גינז. אמו: מרת גיטל איגר. **נשותיו:** מרת גליקה (זיווג ראשון - בת הגביר ר' יצחק מרגליות מליסא; נישאו בשנת ה'תקמ"א [1781]), מרת בריינדל (זיווג שני - בת ר' יהושע הלוי פייבלמן). **מרביותיו:** הגאונים ר' בנימין וואלף איגר מברסלוי (דודו), ר' נתן נטע ממטרסדורף, ר' יוסף תאומים-פרנקל מברסלוי. **מתלמידיו:** הגאונים ר' צבי הירש קלישר, ר' אליהו גוטמכר, ר' יוסף זונדל מסלנט. **ילדיו (מזיווג ראשון):** הגאונים ר' אברהם (עסק רבות בעריכת כתבי אביו וסידורם לדפוס), ר' שלמה (רבה של קאליש ולאחר מכן רבה של פוזנא; אביו של ר' יהודה לייב איגר מלובלין ובעל 'גליון מהרש"א'), מרת שיינדל, מרת שרל (נישאה בזיווג ראשון לר' אברהם משה קאלישר ובזיווג שני לגאון ר' משה סופר, בעל 'חתם סופר'), מרת ציפורה (נפטרה בצעירותה). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' משה, ר' בנימין וואלף, ר' שמואל, ר' שמחה בונם, ר' פייבלמן (נפטר בילדותו), מרת הדסה (נישאה לר' מאיר אריה לייב רוזנס), מרת רודיש (נישאה לר' וואלף שיף), מרת גיטל (נישאה לר' שמואל קורנפלד). **מספריו:** **יגליון הש"ס** - הערות וחידושים על הש"ס **יהגות רבי עקיבא איגר** - על שו"ע **ידרוש וחדושי** - חידושים ודרשות **חידושי רבי עקיבא איגר** - על מסכתות הש"ס **שו"ת רבי עקיבא איגר** - שו"ת בהלכה **יתוספות רבי עקיבא איגר** - על המשניות.

הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל

רבינו בבחרותו, נודע שמו לתהילה כעילוי חריף ובקי בכל חדרי תורה. בגיל 14 כבר בא בבית האירוסין עם בתו של עשיר אחד, שחשק בו לחתן, בשל למדנותו הגדולה. בתקופת האירוסין, הזמינו העשיר לעירו, להתפאר בו בפני למדני המקום. מיד כשהגיע, הקיפוהו בקושיות מסובכות - לעמוד על ידיעותיו ולמדנותו, והוא כאילים לא פצה פיו. השתאו הלומדים: "הזה החתן המהולל שכה שיבחוהו? הארי נעשה שועל". התאכזב החותן העשיר אף ספג שניות לעג, וכבר חשב לנתק את הקשר! ביקשו החתן: "ימתין כבודו יומיים נוספים, ואז יחליט". כעבור יומיים נכנס החתן לבית המדרש וחשף את חילו לאורייתא. ענה על כל השאלות ופתר את כל הספיקות, הוכיח את גאונותו, חריפותו ובקיאותו והכל נדהמו מגדלותו. "מדוע המתנת יומיים?", התפלא החותן. השיב החתן: "בימים הקודמים היה פה חתן נוסף, מוכשר מאוד, שרצה חותנו להתפאר בו, והוא אכן זכה להערכה רבה. אך אם אני הייתי עונה, הייתי מאפיל על גאונותו ועל ההתפעלות ממנו, והיה נגרם צער לחתן ולחותן גם יחד. לכן העדפתי לשים עצמי כעם הארץ, עד שהחתן יצא מהעיר".

רבינו נהג לקיים מצוות ביקור-חולים אצל כל חולי העיר פוזנא. פעם הגיע לביקור אצל חולה שחלה במחלה נדירה, שלא היה לה תרופה. באותו רגע עבר רופאו של המלך. רבינו מיהר לשגר שליח לרופא, שיעלה ויבדוק את החולה. כשהגיע וראה שמדובר במחלה שאין לה תרופה, שאל את רבינו: "מדוע הזעקת אותי לבוא, הרי אתה יודע שאי אפשר לרפא את מי שחלה בחולי זה?!". השיבו הגאון: "ואם המלך היה נתקף במחלה זו, וכי גם אז היית אומר שאין תרופה למחלה וממשיך בדרכך?". נזכר הרופא ואמר:

"לפני מספר שנים חלה המלך במחלה זו, וגם אז אמרתי שאין לה תרופה, אולם ציינתי שבעצם קיימת תרופה אחת, אבל אין אפשרות להגיע אליה. המלך התעניין בפרטי הדברים, ואמרתי לו שכדי להשיג את התרופה צריך ללכוד ציפור נדירה המצויה במדבר, הרחק הרחק מעיר המלוכה, ולהאכילו מבשרה, ואז יתרפא. המלך שיגר גדודים של חיילים למדבר ההוא, כדי שילכדו את הציפור. ואכן, לאחר מאמצים מרובים עד מאוד, הצליחו החיילים במשימתם ותפסו את הציפור, הביאוה למלך, שאכל ממנה והתרפא".

"כל זה כאשר מדובר במלך, אבל כאן מדובר באדם פשוט, ומהיכן ישיג את האמצעים ללכידת הציפור?". רבינו התפלל: "ה' אלוקי ישראל, בני ישראל הם בניך, ועכשיו זקוק אחד מהם לציפור הזו. האם לא תשלח לנו אותה?". לא חלפו כמה דקות, והנה, מתדפקת ציפור על חלון הבית. רבינו ציווה ללכדה, והורה להשאיר בידיו את הכנפיים, ואת השאל לבשל ולהאכיל את החולה. כך עשו, והחולה התרפא. כעבור זמן-מה עבר שוב רופא המלך בעיר, ורבינו הודיע שלא היה צריך לנדוד למדבר כדי ללכוד את הציפור הנדירה ההיא. הרופא השיב: "לא ייתכן. ציפור כזו מצויה רק במדבר ההוא, ובוודאי לא בעיר גדולה כמו פוזנא". אז שיגר לו ר' עקיבא כראיה את כנפי הציפור שהותיר אצלו. הרופא התפעל מאוד מכך, ואמר שדבר כזה יכול לעשות רק הרב היהודי. הדברים התפרסמו בחוצות עיר, וגדול היה באותה שעה כבודו של הקב"ה בעיני הבריות. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

רבינו ניצל כל רגע ללימודו. אולם למען הפרט עסק אף שעות ארוכות. יום אחד ניגש אליו בחור ושאל: "כשנכנס לברית, מוהל העיירה היה אז חדש, כשמהל אותו פגע בו יתר על המידה. ולא ברור כי יכול להביא ילדים, האם מותר לו להינשא?" הרב שאל מספר שאלות ולבסוף אמר לו: "תקרא למוהל. אני רוצה לשאול אותו מספר שאלות".

הבחור ניגש למוהל. כאשר חזר לרב, פניו חווירו ואמר: "**אין לי מזל, המוהל יושב שבעה**". הרב התבונן בפניו הבחור ושאל: "היכן הוא יושב?" והבחור ענה: "בסוף העיירה, מרחק מספר שעות". הרב הזמין עגלה ונסע למוהל. המוהל בראותו את רבינו, קם מלא קומתו והרב לאחר דקות מספר החל להכנס לעובי הקורה ולשאול לגבי אותה הברית. והמוהל השיב לשאלות הרב.

לאחר מכן, הרב נסע לביתו. אולם הבחור כבר שב לביתו. הרב הצטער שלא ביקש מהבחור להשאר ושאל את אשתו: "**את יודעת היכן מתגורר הבחור?**" - "לא, אבל לבטח הוא ישוב מחר כדי לדעת את התשובה". הרב לא המתין, וחקר עד שנודע לו מהי הכתובת. מיד ניגש לבית הבחור, ונקש בדלת. השעה היתה מאוחרת מאוד. הבחור, שפתח את הדלת הופתע מאוד לראות את הרב. והרב אמר: "**יש לי בשורה טובה, אתה יכול להתחתן**". ובירך את הבחור ברכות רבות.

הבחור פנה לרב בתהיה: "מדוע כבודו הטריח את עצמו באמצע הלילה? הרי מחר הייתי שואל את הרב". ואז הרב שאל: "האם הטרדתני את מנוחתך?". והבחור ענה: "**לא יכולתי לעצום עין, לא ידעתי מה הרב ישיב לי**". ואז הרב ענה: "**אומנם יכולתי בפרק זמן זה ללמוד עוד תורה ולחדש חידושים, אולם לא יכולתי לעשות זאת בידיעה שיש מישהו שממתין לתשובתי ולעזרתי!**"

מובא ב'עלינו לשבח' שפעם נסע רבינו כל הלילה לעיר אחת. באותו לילה ירד גשם רב. משרתו הרגיש שהעגלה נוטה לשקוע לצד הדרך. לא היתה ברירה והוא ירד מהעגלה, ותמך בה מהצד. כך צעד המשרת כברת דרך ארוכה ברגל, כשכולו בתוך המים והבוץ. כאשר חלפה הסכנה, והמשרת חזר לעגלה, הרב הודה לו ואמר: "**מן הסתם הגרביים שלך התרטבו, הנה לך גרביים יבשות להחלפה**" והושיט לו גרביים יבשות. "**אדוני החיה את נפש עבדו**", אמר המשרת לגאון, ולבש את הגרביים היבשות.

במהלך הדרך המשרת התפלא מהיכן השיג הרב גרביים יבשות, שהרי הבגדים שנטל הגאון מביתו, לפני היציאה לדרך, היו במזוודה, והמפתח של המזוודה בכיסו. בבוקר, כאשר רבינו ירד מהעגלה, **נדהם להווכח שרגלי רבינו יחפות**. אז הבין כי בעודנו הולך בצידו העגלה, רבינו פשט את הגרביים מרגליו, בהבינו שכאשר יישב לעגלה תהיינה הגרביים שלו רטובות עד לשד עצמותיו, ומסרם לו.

מסופר ב'מורשת אבות' כי רבינו וידידו ר' יעקב לוברבוים רבה של ליסא באו לוורשה לכנס גדול של רבנים. יצאו יהודי וורשה לשער העיר לקבל את שני גדולי הדור. בכבוד הובילום במרכבה הדורה רתומה לשני סוסים, והכניסום לעיר בקול תרועת המון חוגג. **מרוב התהלבות התירו את הסוסים מהמרכבה, רתמו עצמם במקום הסוסים והסיעו את המרכבה**.

כשהרגיש רבינו בדבר, אמר: "**למי כל הכבוד הזה, אם לא לר' יעקב מליסא?**" ירד מהמרכבה ונבלע בין ההמון ומרוב צפיפות לא הכירו בו, והוא הצטרף להסיע את המרכבה. ר' יעקב אמר בלבבו: "**למי כל הכבוד הגדול אם לא לר' עקיבא גאון הדור?**" ירד גם הוא מהמרכבה. כך הסיעו והסיעו עד שהרגישו שהיא ריקה מאדם.

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב שמואל שניאורסון זצ"ל

האדמו"ר הרב שמואל שניאורסון זצ"ל - נולד ב-ב' אייר (תפארת שבתפארת בספירת העומר) שנת ה'תקצ"ד (1834) בליובאוויטש שברוסיה כבן הזקונים. בגיל שבע כבר היה בקי בתורה ובחלק גדול מנ"ך ולמד גמרא עם פירוש רש"י ותוספות מלוקטים. בשעה שהיה משחק עם חבריו היה חוזר על התנ"ך בעל-פה. אביו נהג לבחון אותו אחת לחודש ואת חבריו בחדר, שרובים היו מבני המשפחה. אחרי הבחינה נתן להם כסף על פי הצלחתם, רבינו היה מצרף סכומים אלה וקונה בהם ספרים. בגיל 10 ידע בעל-פה את כל התנ"ך. כשהיה בגיל 12 שקד על לימוד משניות בעל-פה. הצטיין בענווה וצניעות, עד שכל הסובבים אותו לא ידעו על למדנותו ועל גאונותו העצומים.

רבינו העיד על עצמו: יש כאלו שחושבים שהם מכירים אותו, אבל האמת היא שהם אינם מכירים אותי בכלל, אפילו זוגתי חושבת שהיא מכירה אותי, והאמת, שגם היא לא מכירה אותי. היו זמנים שהייתי עמל עשרים ושלוש שעות ביממה וזוגתי חשבה שאני הולך בטל. בגיל 17 הוסמך לרבנות ומחודש חשוון ה'תרי"ג עד אלול ה'תרט"ז (1852-1856) למד כל יום עם אביו ספרי קבלה, כוזרי, מורה נבוכים, עיקרים ורס"ג עם ביאורי חסידות. נודע כבעל זיכרון מופלא. התפרסם כגאון בתורת הנגלה והנסתר ובקיאיות בחכמת הרפואה. בגיל צעיר אביו שיתף אותו בעסקנות בענייני הכלל. לשם כך נסע הרבה פעמים למדינות שונות ברחבי העולם כדי לפעול למען יהודים במצוקה. כחצי שנה לפני שאביו נפטר הוא הפציר ברבינו שיתחיל להנהיג את הנשיאות וכך כתב לחסידים: "אליו תשמעון כאשר שמעתם אלי". בשנת ה'תרכ"ו (1866) לאחר פטירת אביו רבינו התחיל לכהן כאדמו"ר הרביעי לחסידות ליובאוויטש. בעל יסורים גדולים למרות זאת לא מש החיך מפניו כל ימי חייו. בסוף שנת ה'תרמ"ב (1882) חלה ובחודש תשרי ה'תרמ"ג אור ליום שלישי ניתק את שעון הכיס מהשרשרת ותחב פיסת נייר בשעון ובו כתב שיעצר בשעה 11:51. הורה לבניו את צוואתו ובעודו יושב על כיסאו השיב את נשמתו ליוצרה בדיוק בשעה 11:51. נפטר ב-י"ג תשרי ה'תרמ"ג (1882). חי כ-48 שנים. ציונו בליובאוויטש.

אביו: האדמו"ר ר' מנחם מנדל (האדמו"ר השלישי מחב"ד-ליובאוויטש, בעל 'צמח צדק'). **אמו:** מרת חיה מושקא. **נשותיו:** מרת שטערנא (זיווג ראשון- בת אחיו ר' חיים שניאור זלמן; נישאו בשנת ה'תר"ז [1847], ונפטרה כשלושה חודשים לאחר נישואיהם), מרת רבקה (זיווג שני- בת ר' אהרן אלכסנדרוב ונכדת האדמו"ר האמצעי). **ילדיו:** ר' שניאור זלמן אהרן, האדמו"ר ר' שלום דובער (האדמו"ר החמישי מחב"ד-ליובאוויטש), ר' אברהם סנדר, ר' מנחם מנדל, מרת דבורה לאה (נישאה לר' משה אריה לייב גינזבורג), מרת חיה מושקא (נישאה לר' משה הורנשטיין). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' מנחם מנדל, בעל 'צמח צדק'. **מספריו:** **יליקוטי תורה**- מאמרי חסידות **יתורת שמואל**- שיחותיו **ישו"ת אדמו"ר מהר"ש-אגרות קודש**- אגרותיו.

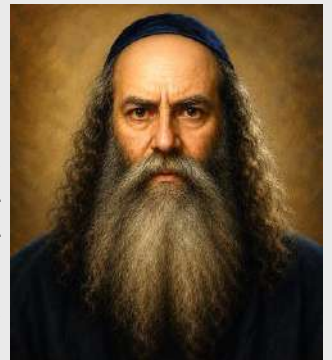
החסיד רבי יוזיק גורביץ מווארשא סיפר: "אחר הסתלקותו של הרה"ק 'הצמח צדק' מליובאוויטש זיע"א, החסידים בעיר מולדתי דוקשיץ הסכימו לקבל את מרותו של בנו הצעיר (רבינו). באותו זמן עמד זוג חשוכי בנים מתושבי העיר להתגרש. על פי פסק בית דין, חילקו ברצונם הטוב את נכסיהם עזרה בשווה, ועמדו לנסוע לעיר אחרת מחמת הבושה במקומם, לערוך בה את הגירושין ונתינת הגט.

בלב החסידים שבעיר התעוררו רגשי רחמים על בני הזוג החיים ביניהם באחוזה ופרנסתם מצויה בכבוד. עתה הם נאלצים להיפרד. הם החליטו לייעץ להם לפנות לרבי ולשמוע לעצתו. קראו לאיש ודיברו באוזניו, כי מאחר וחושבים הם לנסוע לעיר אחרת, טוב להם שישעו לליובאוויטש, שם נמצא רב שיוכל לסדר הגרושין, בנוסף יוכלו לשהות בה ביום השוק, אשר רוב סוחרי פלך מאהילוב פונים ליריד זה, בו יוכלו לקנות סחורות זולות, אגב כך אולי כבר יכנסו לרבי שמואל, לשמוע את חוות דעתו על עניינם.

הבעל נאות להצעה ונסע לליובאוויטש. כאשר הוא נכנס לרבי וסיפר על צרתו רבי שמואל התפלא ואמר: "מי פסק לכם להתגרש? לא, לא, תקוותי לה' יתברך שתזכו לזרעא חייא וקיימא". האיש השתומם למשמע אזניו, הוא התיימש מכבר מהולדת בנים, ספקותיו סבבו רק האם להתגרש אם לאו, לא עלתה בדעתו בדל מחשבה אודות בנים. מאחר והוא רצה שגם אשתו תשמע הדברים ותתעודד, ביקש את רשות הצדיק כי הוא יביא את אשתו, והיא תעמוד מאחורי הדלת, והרבי יחזור על דעתו וברכתו. הוא קיבל את רשותו ולמחרת שוב נכנס הבעל. אשתו שמעה מעבר הדלת את דברי הרבי המצווה אותם שלא יתגרשו. הצדיק גם הוסיף הבטחה שיזכו בזרע של קיימא.

את הימים הסמוכים ניצלו לקניית סחורה ביריד. הם שבו בשמחה לדוקשיץ כשהם מחכים בקוצר רוח שיפקדו. מדברי הרבי לא נפל דבר, כעבור תקופה קצרה הם נפקדו בבן זכר. שמחתם הרקיעה שחקים אולם לא למשך זמן. התינוק לא היה שקט. הוא צרח יומם ולילה והטריד את מנוחתם, עד כי כמעט קצו בחייהם. משראו כי חיהם אינם חיים, הם החליטו לנסוע אל רבי שמואל ולשאול בעצתו. לתמיהתם המרובה, הרבי הורה לומר לעולל הצורח באוזנו כי אל לו 'להתייחס' כל כך, הוא אינו בן יחיד ובקרב תהיה לו אחות. ההורים התפעלו מאוד והתרגשו מדברי רבינו. מדברי הצדיק לא נפל דבר. ברגע שהם אמרו באוזן התינוק את דברי הרבי הדברים פעלו את פעולתם והתינוק שתק.

כעבור שלושה חדשים, פרחה צרעת על גוף התינוק. הוריו שוב נסעו לליובאוויטש. הם ניגשו לצדיק וסיפרו לו על צרתם. "רפואה ידועה היא", הרבי אמר, "מטמינים את כתונת הילד במחסן העצים והמחלה תחלוף". למרות שהדברים היו מוזרים הם קיימו את הדברים כפי שהצדיק הורה להם וכמובן הילד התרפא ולאחר מכן נולדה להם גם בת. (מגדל עוז)

האדמו"ר הרב שלום שכנא פרידמן מפרהוביטש זצ"ל הידוע בכינויו 'רבי שלום הגדול' – נולד בשנת ה'תקכ"ט (1769) במזריטש שבאוקראינה. נקרא על שם אבי סבתו ר' שלום שכנא מטורטשין. בהיותו כבן שמונה שנים נפטר אביו. רבינו ואחיו הגדול ר' ישראל חיים מלאדמיר נשלחו על ידי אמם, שבחרה שלא להינשא בשנית לאחר פטירת בעלה הקדוש, לביתו של ידידו של בעלה ותלמידו של חמיה ר' שלמה מקרלין, על מנת שיגדלם ויחנכם בדרכי התורה והחסידות, בראותה בו המוכשר ביותר מבין ידידי בעלה למלאכה זו (היא עצמה עלתה לארץ וחיה שם בהסתר). ר' שלמה מקרלין דאג גם לנישואיו של רבינו, והוא נישא והקים את ביתו.

לאחר שעבר סב אשתו, ר' מנחם נחום, לכהן כמגיד בעיר צ'רנוביל, רבינו מונה לשמש כמגיד בפרהוביטש. גדלותו העצומה הביאה אליו תלמידים מכל רחבי אוקראינה. גדולי דורו התייחסו אליו בהערכה רבה. ר' נתן מברסלב התבטא לאחר פטירתו: "בפרהוביטש היה אור גדול שכבה והותיר אחריו חשיכה עצומה". גיסו ר' ישראל מבאפאליא מתארו: "צדיק יסוד עולם, אדוני מורי ורבי גיסי". בעל רוח-הקדוש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בערב חג סוכות ב"ג בתשרי ה'תקס"ג (1802). חי כ-33 שנים. ציונו בפרהוביטש. בנו, האדמו"ר ר' אברהם, המשיך את מקומו.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **סבא (מצד אמו):** ר' משולם פייבוש מקרמניץ (בעל 'משנת חכמים'). **אביו:** ר' אברהם המלאך. **אמו:** מרת גיטל. **אשתו:** מרת חוה (נכדת האדמו"ר ר' מנחם נחום מטשרנוביל, בעל 'מאור עיניים', בת מרת מלכה ור' אברהם מקאריסצ'וב). **מרביתיו:** האדמו"רים ר' שלמה מקרלין, ר' מנחם נחום מטשרנוביל (בעל 'מאור עיניים'), ר' גדליה מליניץ. מתלמידיו: ר' נתן מברסלב, ר' ישראל מבאפאליא, ר' אריה לייב מבנדר (אחיו של ר' משה צבי מסאווראן). **ילדיו:** האדמו"ר ר' אברהם מפרהוביטש (מילא את מקום אביו בהיותו כבן שבע-עשרה), האדמו"ר ר' ישראל

מרז'ין (מייסד שושלת רוז'ין, שממנה הסתעפו שושלות סדיגורא, בויאן, בוהוש, וסולי וקופיטשניץ), ר' דב בער (נפטר בצעירותו בחיי אביו; היה מאורס לבתו של ר' לוי יצחק מברדיטשוב), מרת חיה איטה (נישאה לר' יצחק מגארנוב, בן ר' מרדכי מקרמניץ). **מתורתו: •משמיע שלום ידרכי שלום ינר ישראל – שלושת הספרים מדברי תורתו.**

רבינו בחר לו דרך נסתרה שלא מצאה חן בעיני החסידים של הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל, וביקשו מרבם שיגיד לו על ההתנהגות כזה, ודיבר עמו ואמר לו משל על דרכו, וכאשר שמע הרה"ק רבי נחום את דבריו ראה אשר **"על דרכיו נגה אור"** ואמר לו: "עתה לך בני כאשר אתה רוצה ותתנהג באשר תחפוץ", ופסק מלאמר לו מאומה. דרכו של הרה"ק רבי נחום היה להתפלל כותיקין וללמוד אח"כ כל היום, ואילו חתן בתו (רבינו) התפלל רק בשעה תשע ולא ראו אותו לומד.

ביקשו החסידים של הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל שידבר עם חתנו על כך, עד שביום אחד בבוקר אמר רבי נחום שילך לדבר עימו, ונכנס לביתו והרה"ק רבי שלום היה עדיין ישן, וכאשר פתח דלת חדרו נשאר עומד על מפתן הדלת ולא נכנס, ושאלו אותו החסידים למה לא נכנס, והשיב להם: **"ראיתי את הבעש"ט הק' עומד אצלו מצד אחד והמגיד הק' ממזריטש עומד מצד השני ומדברים עמו בסודי רזין, ואיך יכולתי להיכנס?"** ומאז הפסיקו החסידים לדבר עליו.

רבינו היה מסתיר מאוד את מעשיו ואת עבודת ה' שלו. כשהיה סמוך על שולחן חותנו זקנו הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל זי"ע היה רגיל להיכנס אצלו בכל שבת ויו"ט לאמור לו שבתא טבא - יומא טבא, פעם אחת ביום הראשון של ראש השנה לא יכל רבינו להתרומם בתפילתו במדרגה הראויה לו, ויאמר אל ליבו: "אם כן למה זה אנוכי עומד מלמעלה - בקיר המזרח", ויירד ועמד בקרן זווית והתפלל. אחר התפילה נכנס אצל הרה"ק רבי נחום ויברכו זה את זה כנהוג ויצא, ביום השני התפלל רבינו כראוי לו, ויהי אחר התפילה כשנכנס רבינו אצל הרה"ק רבי נחום, קרא לו הרה"ק רבי נחום: **"איפוא הן הנשמות אשר דחקו עצמן להתקרב אצלך אתמול כשהתפללת בקרן זווית?"**

○יפר הרה"ק האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין: אבי היה פעם אחת אצל הרה"ק הרב אריה לייב משפולי בשבת. הרה"ק היה זקן מופלג ואבי היה אברך ולמרות זאת כיבד את אבי מאוד מאוד, בכל שלוש הסעודות הושיב את אבי בראש השולחן והוא ישב בצד השולחן, גם אירע באותו זמן בהיות אבי אצלו, ישב אבי בחדרו ושתה קפה, והרבה אנשים עמדו סביבו במעגל, והרה"ק משפולי עמד בחוץ והקשיב למעשה שסיפר אבי מישמעאל אחד. וכל אלו שעמדו מסביב חשבו שדברים כהווייתן כמו שהוא מספר, אולם אחר המעשה ניגש הרה"ק משפולי ואמר לאבי: **"אני למדתי מהמעשה הזה כוונות של טל וגשם"**, ואמר אבי: **"איי, הזקן הזה לא איש בער הוא!"**

כשרצה אבי לנסוע משם נפרד מהרה"ק משפולי, והוא ביקש מאבי שיברך אותו, ואבי לא רצה ואמר לו: "הלוא אתה זקן וישיש ברכו אתם אותי", ולא רצה, ואחר הוויכוח שביניהם זה אומר בכה וזה אומר בכה, הגיעו לידי פשרה - אבי יברך את הרה"ק קודם ואח"כ יברך הוא את אבי. וכן היה שהניח אבי ידיו הקדושות על ראש הרה"ק ויברך אותו, וכאשר הרים את ידיו מעל ראשו, אמר הרה"ק לאבי: "עכשיו נעלם", ולא רצה לברכו כי לא החזיק את עצמו ראוי לכך מפני ענוותנותו הגדולה, אלא מאבי הוא הצליח להוציא את הברכה.

○יפר הרה"ק מרוז'ין זי"ע: א: בעל בית-מרזח אחד בא פעם אל אבי זי"ע וסיפר לו שהאדון שלו רוצה לדחותו קודם פסח ולתת את בית-המרזח למישהו אחר והוא יאבד את פרנסתו, והיה אבי יושב ומספר סיפורי מעשיות, וקודם צאתו שאל בעל הבית-מרזח: "רבי! ומהו התשובה על זה שביקשתי?", אמר לו אבי: "כבר עשיתי לך טובה עם הסיפורים שלי, לך לשלום". ואכן הפריץ השאיר אותו על כנו.

פעם אחת ר' נחום מצ'רנוביל שאל אותו ממחרת ראש השנה: "מדוע ביום הראשון ראיתי מלאכים ושרפים מסתובבים סביבך, וביום השני כבר לא ראיתי?". והשיב לו רבינו: **"ביום השני נתעליתי למדרגה גבוהה כזו, שהם לא היו יכולים עוד לגשת אליי."**

האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מסדיגורה זצ"ל המכונה ה'אור ישראל'- נולד ב-כ' שבט ה'תרי"ב (1852) בסדיגורה כבן רביעי להוריו. רבינו כשנולד היה ללא רוח חיים. אביו הק' ביקש שילחשו לו באוזנו, שהוא קיבל את נשמתו של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א (סנגורם של ישראל). מיד לאחר שעשו כן, השתנה מצבו לטובה בעזרת השי"ת והוא התחיל לנשום. אחיו וגיסו היו מיועדים לרשת את החסידות, אך שניהם נפטרו בחיי אביו. לאחר פטירת אביו בי"א באלול ה'תרמ"ג (1883), רבינו מונה יחד עם אחיו רבי יצחק לכהן באדמו"רות. בשנת ה'תרמ"ו (1886) נעשתה בין האחים חלוקת ירושה. רבינו זכה בחצר בסדיגורה ובחלקת אבותיו, ואילו רבי יצחק (ה'פחד יצחק') זכה בנשיאות כולל ווהלין ועבר לבוידאן, שם ייסד את שושלת חסידות בוידאן.

צורתו היתה מופלאה עד מאוד. כאשר רבינו הלך ברחוב, אפילו הגויים ואצילי הסביבה היו נעמדים כדי להתבונן בדמותו ממושכות. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. סירב שיצלמו אותו בשום פנים ואופן. נפטר בי"ג בתשרי ה'תרס"ז (1906). חי כ-54 שנים. ציונו בסדיגורה באוהל אדמו"רי בית רוז'ין וסדיגורה. לאחר פטירתו כיהנו בניו באדמו"רות, ובראשם האדמו"ר ר' אהרן, בעל 'קדושת אהרן', שאליו נסעו רוב חסידי אביו, והאדמו"ר ר' אברהם יעקב, בעל 'אביר יעקב'. גם בניו ר' שלום יוסף, ר' יצחק ור' שלמה חיים שימשו באדמו"רות.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין. **סבא (מצד אמו):** האדמו"ר ר' אהרן פרלוב מקרלין (בעל 'בית אהרן'). **אביו:** האדמו"ר ר' אברהם יעקב (האדמו"ר הזקן מסדיגורה). **אמו:** מרת מרים. **נשותיו:** מרת אסתר (זיווג ראשון- בת האדמו"ר ר' יצחק פרידמן מבוהוש, בן דודו), מרת בת שבע (זיווג שני- בת האדמו"ר ר' שלום יוסף מסדיגורה). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' אברהם יעקב מסדיגורה. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' משה מרדכי מנחם (נפטר בגיל 11), האדמו"ר ר' אהרן (בעל 'קדושת אהרן'), האדמו"ר ר' שלום יוסף (כיהן כאדמו"ר מסדיגורה בצ'רנוביץ), מרת חוה חיה (נישאה לר' שלום יוסף פרידמן ממילניצא), מרת ציפורה פייגא (נישאה לר' יצחק מרדכי שפירא מגוואדז'ין). **ילדיו (מזיווג שני):** האדמו"ר ר' אברהם יעקב (בעל 'אביר יעקב'), האדמו"ר ר' יצחק (האדמו"ר מרימנב), ר' דוד יהושע (נפטר בצעירותו), האדמו"ר ר' שלמה חיים (כיהן בסדיגורה ובווינה), ר' יהודה צבי, מרת רחל (נישאה לר' שלמה פרידמן מצ'ורטקוב), מרת בלומא רייזל ומרת מרים (נפטרו בילדותן). **מספריו: יאור ישראל-** דברי תורה על התורה והמועדים.

רבינו לא הסכים שיצלמו אותו. פעם לאחר תפילת שחרית נודע לרבינו שבין הקלויז לביתו עומד קצין צבא שהרוצה לצלמו. כששמע על כך נמנע מלצאת מהקלויז, כך עברו כמה שעות ולא רצה לצאת מחדרו. אחד מהיושבים כעס על כך, איך יתכן שבשביל גוי הרבי יאלץ להמתין זמן כה רב? הוא הלך לשם וגירש את הקצין משם בבוז.

הקצין תבע אותו למשפט על הזלזול בכבודו. גזר הדין היה שעל החסיד לשבת במאסר שבוע ימים. אחר שהודיעו לו את גזר הדין הוא נכנס לרבינו ואמר לו: "בשביל כבוד הרבי לא איכפת לי לשבת במאסר, אבל אני מצטער שעלי לשבת במאסר בשבת".

הרבי הבטיח לו שבשבת הוא לא יצטרך לשבת. ואכן ביום שישי כשהכריזו את שמות המשוחררים הכריזו גם את שמו ברשימה. הוא הלך לביתו בשמחה. במוצאי שבת קודש אנשי בית הסוהר באו לביתו והודיעו לו שחלה טעות ברישום ועליו לחזור לבית הסוהר כדי להשלים ביום א' את היום השביעי של המאסר. (מעובד מתוך ליקוטי מאמרים ושיחות)

איש אחד גר סמוך לסדיגורה. היה לו בחור כבן שלוש-עשרה שנים. יום אחד הבחור הפך להיות

אילם ר"ל. האיש הלך לרופאים מומחים כדי שיבדקו את הבן, אבל לצערו הם לא הצליחו למצוא מה הסיבה שנהיה אילם וכיצד ניתן לרפא אותו. פעם אחת האדמו"ר הזקן, מרן הרה"ק מטשארטקוב הגיע לחתונה שהתקיימה בביאן. האיש חשב לנצל את ההזדמנות. הוא נסע עם בנו לביאן. מרן אמר לו שילך אצל רבינו ה'אור ישראל' מסדיגורה זיע"א והוא בעז"ה יעזור לו. האיש עשה כפי שצווה. הוא בא לפני רבינו ואמר לו שאדמו"ר מטשארטקוב שלח אותו אליו.

האיש מסר לידו את הקוויטל ובו כתב את שם בנו וכן על העובדה שהוא אילם. רבינו קרא את הקוויטל. להפתעת הסובבים אמר לבחור האילם: "אני אברך אותך ואתה תענה אמן על ברכתי". הבחור התפלא והצביע על פיו כאילו רוצה לומר לרבינו שאינו יכול לדבר ועל כן לא יכול לענות אמן על ברכתו.

רבינו אמר לו: "אני מצווה עליך שתענה אחר ברכתי אמן". רבינו בירך אותו: "ה' יתברך יעזור שתהיה לך רפואה שלמה ושתהיה בריא". כאשר סיים ברכתו אמר לבחור: "אמור נא אמן". הבחור למרבה הפלא ענה: "אמן". מאותו הרגע הבחור האילם התחיל לדבר כמי שמעולם לא חלה. רבינו ציווה לאבא שיסע תיכף לביתו עם הבן שלא תשלוט חלילה עין הרע בבנו.

הסיפור מעובד מתוך 'כרם בית ישראל'

הצדיק הרב מאיר הכהן זצ"ל- נולד ביום פסח שני, י"ד באייר ה'תרפ"ח (1928), למשפחת כהנים מיוחסת באי התורה ג'רבא. גדל בצילם של גאוני העיר. מגיל קטן ניכרו בו הפשטות והענווה, הן בלבושו, הן בהילוכו והן בדיבורו עם הבריות. היה בקי עצום בחכמת העיבור. צדיקים העידו עליו שהוא מל"ו הצדיקים הנסתרים.

בעל חסד עצום. מזהר מאוד שלא לדבר בבית הכנסת. ניחן בזיכרון חזק מאוד. לימד את התלמידים הקטנים באי ג'רבא תנ"ך ופרשת שבוע בטעמים. לאחר נישואיו הפצירה בו אשתו לעלות לארץ, אך הוא סירב מחשש לחינוך ילדיו, שמא יתקלקלו בארץ. רק לאחר שהבטיחה לו כי היא תדאג לחינוכם של הילדים, הסכים והם עלו לארץ.

רבינו התיישב בעיר אשדוד והיה נחבא אל הכלים. כעשר שנים קודם פטירתו חלה ונחלש מאוד ולא היה יוצא ובא בין הבריות עד ליום פטירתו, כחודשיים לאחר פטירת אשתו. רמז לילדיו על פטירתו. נתבקש לבית עולמו בערב חג הסוכות, י"ד בתשרי ה'תשע"ח (2017). חי כ-89 שנים. נטמן לצדה בבית העלמין באשדוד. אמרו עליו שלא אהב להטריח אחרים, לא בחייו ואף לא לאחר מותו, ובניו ישבו עליו שעה קלה בלבד עד כניסת החג.

אביו: ר' אוזיפא. **אמו:** מרת שרינה (בת הגאון ר' דידו הכהן). **אשתו:** מרת ג'ינה (בת הצדיק ר' יוסף סיסף הכהן). **מרבותיו:** ר' דוד דידו הכהן. **בניו:** הרבנים ר' יוסף (אשדוד), ר' שמעון (נתיבות), ר' אהרן, ר' עמנואל, ר' ישראל ור' אפרים. **חתניו:** הרבנים ר' משה זיו הכהן (אשדוד), ר' חגי חיים, ר' משה טולדאנו (בן ר' עמנואל, מראשי ישיבת 'שארית יוסף'), ר' מסיעד מדאר, ר' משה כהן ור' אפרים עלוש. **מתורתו:** חידושי התפרסמו בעלוני 'חסדי דוד'. לאחר פטירתו נדפס לזכרו הקונטרס 'אור המאיר'.

בנו רבי עמנואל כהן סיפר: הייתי מתפלל עם אבי בבית-הכנסת בית דוד. יום אחד ראיתי אותו בחצר בית-הכנסת מרים תינוק ומשתעשע אותו. שאלתי אותו: "אבא, מי זה התינוק הזה? אפילו לנכדים שלך אתה לא מרים אותם ככה?".

אבא ענה לי בערבית: "הדא תעני" (זה שלי). לשאלתי הסביר כי ההורים של הילד הזה במשך שנים רבות לא זכו לילדים. אביו של הילד הזה ביקש ממני שאני אברך אותם שה' יפקוד אותם בזרע בר-קיימא. אמרתי לו: "כעת חיה ולשרה בן". שנה אחר כך נולד להם הבן הזה שאני עכשיו מחזיק אותו תהילות להשם יתברך.

במילי דעלמא היה חי בדוחק ובצמצום. מכיוון שהפרוטה לא היתה מצויה אצלו היה קונה לעיתים בהקפה במכולת. הוא לא סמך רק על בעל המכולת שירשום אלא הוא בעצמו רשם את החובות בפנקס משלו. פעם שלח את הבת שלו להחזיר סכום כסף לבעל המכולת. בעל המכולת בדק אצלו ברישומים ואמר לה בפליאה: "מדוע הבאת סכום כל כך גדול? לפי הרישומים שלי אתם חייבים לי רק חצי מהסכום שאביך נתן".

אבל אז היא שלפה את הפנקס של אביה והראתה לו שלפי הרישומים של אביה הם חייבים את כל הסכום שהיא הביאה לשלם. בעל החנות התבונן ברישומים, עבר עליהם, סיכם את המספרים ואז נזכר שאכן כך היה, שרבינו לקח ממנו עוד מוצרים בהקפה אבל מסיבה כלשהי הוא שכח לרשום.

גבאי בית-הכנסת בית דוד באשדוד סיפר: שבת אחת, רב בית-הכנסת רבי משה פנש זצ"ל שהיה גם קורא בתורה לא הגיע מסיבה כלשהי. הם לא ידעו מה לעשות עם הקריאה בתורה. רבינו התנדב לקרוא. למרבה הפלא רבינו קרא את כל הפרשה בטעמיה ודקדוקיה בלי שום טעות ובלי שום הכנה.

בנו רבי ישראל כהן סיפר כי בערב ראש השנה האחרון לחייו- שבועיים לפני פטירתו כאשר שהה בבית אבות בבני ברק רבינו שאל אותו: האם ניקו את הבית שלו ואמר לו שהוא רוצה לחזור לבית. בזה רמז לו על הסתלקותו לגנזי רום. בערב יום כיפור האחרון לחייו ביקש מבנו הרב רבי יוסף לקחת אותו לבית-הכנסת, שם שהה בתפילה זמן ממושך יותר מהרגלו ועסק בתפילה זמן רב כאילו ידע שזה יום כיפור האחרון לחייו.

אחת מבנותיו הי"ו סיפרה כשהיתה בגיל שבע בערך היא הלכה עם אביה מביתם שברובע ג' באשדוד אל הכולל ברובע ו'. לפתע שבעה כלבים גדולים משוחררים באו לקראתם. היא אמרה לאביה שהיא מפחדת מאוד מהכלבים. אביה השיב לה: "אל תדאגי, בעזרת ה' הכלבים לא יעשו כלום". כאשר הם התקדמו יותר ויותר קרא לעברם: "לכו". הכלבים האימתניים לפתע ברחו מהמקום כאילו נבהלו מדבר מה.

רבי שם טוב אור הי"ו ממתפללי בית-הכנסת בית דוד סיפר כי הוא חזר בתשובה בזכות הצדיק זצ"ל. בית הכנסת בעבר היה בתוך בניין דירות (כיום ב"ה בית-הכנסת ממוקם במקום מרווח). ליד בית-הכנסת היה מגרש כדורגל-סל. הרב תמיד היה קורא לו בחיבה ומבקש ממנו שיצטרף אליהם כדי שישלים מניין וכיו"ב. כך הצדיק השפיע עליו בדרכי נועם והוא זכה והתקרב על ידו לדרך התורה והמצוות, הוא וביתו אחריו.

החומר והתמונות באדיבות מכן 'ממלכת כהנים'

הגאון הרב יוסף צבי דושינסקי זצ"ל המכונה 'מהרי"צ דושינסקי' - נולד ב-כ"ה תמוז ה'תרכ"ז (1867) בעיירה פאקש שבהונגריה. בשנת ה'תרנ"ה (1895), כשהיה כבן 28 שנים בלבד, התקבל לכהן כרבה של גלנטה שבסלובקיה, שם הקים ישיבה גדולה. בשנת ה'תרפ"א (1921) עבר לכהן כרבה של חוסט והקים שם ישיבה, שהייתה לאחת הישיבות הגדולות בהונגריה. בשנת ה'תרצ"ג (1933) עלה לארץ יחד עם חלק מתלמידיו והתיישב בירושלים. הקים בה ישיבה, שלאחר פטירתו נקראה 'בית יוסף צבי'. שימש כגאב"ד העדה החרדית בירושלים והיה למייסד חסידות דושינסקי. באלול ה'תרצ"ז (1937) השתתף בכנסייה הגדולה השלישית שהתקיימה במרינבד שבצ'כוסלובקיה ונמנה עם חברי מועצת גדולי התורה. גאון בתורה. שקדנותו היתה מופלאה. נפטר בערב חג הסוכות, י"ד בתשרי ה'תש"ט (1948). חי כ-81 שנים. ציונו בבית העלמין 'שערי צדק' בירושלים. בנו היחיד, ר' ישראל משה, מילא את מקומו.

סבא (מצד האב): ר' אהרן. אביו: ר' ישראל. **אמו:** מרת שרה עלקא. **נשותיו:** מרת שיינדל (זיווג ראשון- בת הגאון ר' מרדכי יהודה לייב וינקלר, רבה של מאד ובעל 'לבושי מרדכי'. נפטרה ללא ילדים), מרת אסתר (זיווג שני- בת ר' יואל צבי נויהאוז). **מרבותיו:** הגאונים ר' שמחה בונם סופר (רבה של פרשבורג ובעל 'שבט סופר'), ר' משה פולק (רבה של בוינהד). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' יעקב ישכר בער רוזנבוים (האדמו"ר מנדבורנה), האדמו"ר ר' ישראל חיים הירש (רבה של בילקא ולימים האדמו"ר מבאדישל בירושלים), הגאון ר' דוד שלמה אייכלר (יו"ר העדה החרדית האשכנזית בירושלים), הגאון ר' יהושע סג"ל דייטש (אב"ד טרגו מורש ולאחר מכן רב שכונת קטמון בירושלים). **בנו:** האדמו"ר ר' ישראל משה (בנו היחיד. שימש גאב"ד העדה החרדית בירושלים וראש הישיבה והקהילה לאחר אביו). **מספריו:** **תורת מהרי"ץ-** על התורה **יחידושי מהרי"ץ-** על מסכתות ברכות ופסחים **יצאן יוסף יתהילות מהרי"ץ-** פירוש לספר תהילים **ישו"ת מהרי"ץ ימעט צר"-** ענייני חנוכה **יהגדת מהרי"ץ דרשות מהרי"ץ-** למועדי השנה. **מתולדותיו:** **יעוד יוסף חי-** תולדות חייו, הנהגות והדרכות, אגדות, דרשות ושיחות.

○ יפר הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: זכיתי ללמוד בישיבתו של מרא דארעא דישראל הגה"צ ר' יוסף צבי דושינסקי זצ"ל. ראש הישיבה היה לנו לדוגמא לאהבת התורה בשיעוריו הארוכים והמופלאים ובהרבת תורה, שלא ידעה גבולות. שיעוריו התקיימו אפילו בערבי שבתות וחגים, לרבות התקופות הקשות של המלחמות, שהתנהלו באותם ימים בין אנשי המחנות מול חיילי הצבא הבריטי. סיפור מדהים שהייתי עד לו, התרחש באחד הימים, כשרבינו אחז באמצע השיעור. הוא הקשה קושיה מסוימת ופתח בדפי המהרש"א לעיין שם בעניין. בחלל בית המדרש שררה דממה. התלמידים נזהרו שלא להפריע לעיונו של ראש הישיבה. **לפתע נשמע פיצוץ עז, שהרעיד את כל הבניין.** תלמידי הישיבה נתקפו בפחד ובבהלה ונסו מבית המדרש בריצה כל עוד נשמתם במ. בית המדרש נהפך כולו, כסאות וסטנדרים עפו והתגלגלו לכל הכיוונים.

בבית המדרש ההפוך נותרו שני אנשים: ראש הישיבה, המהרי"ץ, שהיה רכון על דפי המהרש"א והיה נראה בעליל, שהוא מנותק מכל הסובב אותו ואינו חש כלל בכל מה שמתחולל; וגם אני נשארתי לשבת במקומי, והסיבה – כדי לא להשאיר את רבינו לבד בבית-המדרש. עברו מספר דקות, ראש הישיבה הגביה את ראשו ורצה להמשיך בשיעור, ונדהם ונבהל למראה עיניו: בית המדרש היה ריק מתלמידים. כשהבחין בנוכחותי, פנה אלי ושאל: "לאן נעלמו התלמידים?". שאלתי את רבי בתמיהה: "האם הרב לא שמע כלום?! הרי כל כל הבניין כולו רעד, רעש והמולה, איך יתכן שהרב לא שמע?!". וסיפרתי לו כל מה שקרה. הגה"ק המהרי"ץ אמר, **שבאמת לא הרגיש מאומה.** (לב ישראל)

○ יפר הרב ליפא גלדווירטה מנהל ומגי"ש בישיבה תו"ת בברוקלין. פעם כשעבר ברחוב בין בנייני הישיבה ראה זקן אחד, שגר באזור, מסתכל בו בהשתאות. כשהתקרב ר' ליפא אליו, שאל אותו הזקן מה הוא עושה בישיבה ותוך כדי השיחה אליו, שאל אותו: "האם הכרת את הרבי שלי, מהרי"ץ דושינסקי?". "כן, אומנם לא הכרתי אותו אישית, אבל מי לא שמע עליו?". "אתה לא מכיר את הרבי שלי", ענה הזקן, "אני אגיד לך, מי הוא היה באמת". הזקן סיפר שהוא למד אצל המהרי"ץ בשנות העשרים בישיבה בחוסט. הגיעו ימי הזעם, וחיו היו תלויים מנגד. הוא ניצל בחסדי ה' מגאי ההריגה, אולם הוא התרחק ל"ע מדרך התורה.

הוא היה שבור ומדוכא כשעלה לארץ אחרי המלחמה. באחד הימים נפגש עם רבו מהרי"ץ דושינסקי. הוא ניגש אליו ופניו העידו שלא הכיר והזכיר לו את שמו. תיכף שאל אותו רבינו: "האם אתה הוא פלוני שלמדת איתי מסכת פלוני בשנה פלוני?". "כן!", ענה בהשתוממות, "איך הרב זוכר את כל פרטי הפרטים לאחר כל מה שעבר עלינו בינתיים?". הרב כתשובה הוציא מחיקו פנקס בלוי שבו היו רשומים כל שמות התלמידים שלמדו אצלו במשך השנים. **"אתה רואה את זה? בפנקס הזה רשומים שמות כל התלמידים שלי. מי יודע כמה מהם בין החיים ומי זוכר אותם בכלל. אצלי הם חיים וקיימים בלב, ואני נוהג לקרוא את שמותיהם ולזכור אותם בכל יום, כדי שלא ימוש זכרם מקרב הארץ."** סיים הזקן את סיפורו. "נכון מאוד", אמר ר' ליפא, "אכן לא זכיתי להכיר את הרב הגדול שלך".

○ כאשר רבינו התמנה לרבה של העיר גלנטה סיפרו לו כשהגיע לעיר, כי לאחרונה פרצה בעיר מגיפת ילדים, וכבר מתו כמה ילדים ל"ע. הרב נדהם מהבשורה המרה, ולא ידע מה להשיב. כעבור מספר ימים קרא אליו את ראשי הקהל וחקר אותם, אם ביטלו לאחרונה איזה מנהג. התברר שהם ביטלו את מנהג השיר 'גדל אלוקים חי', שנהגו לשיר ביום ז' באדר. המנהג לפנים היה שאנשי החברה קדישא' היו עוברים על פתחי הבתים ושרים זמר זה בניגון מיוחד וכופלים את הפיסקה **"מתים יחיה אל-ל"**. וכל אבא היה נותן ביצים, כמספר ילדיו הקטנים לטובת גחש"א. אחר כך ערכו סעודה. סיפרו, כי אשתקד ביטלו מנהג זה, שהיה נראה להם כמיושן.

כיוון ששמע כך אמר: "אכן נודע הדבר! **דעו שהראו לי בחלום את המילים 'מנהג עוקר דין', ולא ידעתי פשרן.** אולם עתה אני מבין שביטול המנהג שנועד לחזק את האמונה בתחיית המתים, הוא שגרם למתיחת מידת הדין על ילדי העיר. לכן נקבל על עצמנו לחדש את המנהג כקדם!". כשסיים פרצו כולם בבכי, וקיבלו להחזיר את המנהג, ולהיזהר בכל מנהגי ישראל. ומיום זה פסקה המגיפה ויהי לפלא.

האדמו"ר הרב ישראל הופשטיין זצ"ל הידוע בכינויו 'המגיד מקוז'ניץ' נולד בשנת ה'תצ"ז (1736) באפטא שבפולין למשפחה ענייה. אביו היה כורך ספרים, ועל פי המסורת החסידית נולד לאחר שהוריו זכו לברכת הבעש"ט הקדוש. עוד בצעירותו נודע כעילוי וכגאון מופלג בתורה. העיד על עצמו שלמד כשמונה מאות ספרי קבלה לפני שהחל ללמוד אצל המגיד ממזריטש. לימים היה לאחד מגדולי החסידות בפולין ולמייסד חסידות קוז'ניץ. נקרא 'המגיד מקוז'ניץ' על שום דרשותיו הרבות. מפורסם כבעל מופת. גאון בנגלה ובנסתר. רוב ימיו היה חולני ורפה-אונים, ובכל זאת היה מתגבר כארי בעבודת ה', ובמשך קרוב לחמישים שנה הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים. מעולם לא התאונן על מחלותיו. כשנשאל כיצד הוא מצליח לסבול את מחלותיו, ענה: "וכי מה יש לי לסבול - את הרגע שעבר? כבר עבר. את הרגע שיהיה? עוד לא הגיע, אין לי אלא לסבול את הרגע עכשיו, רגע אחד - אני לא יכול לסבול?". על גדלותו בתורה העידו גדולי דורו. ר' חיים מוולוז'ין סיפר לרבה של בריסק שבעת שהותו בקוז'ניץ עסק בתורה עם רבינו יום תמים, ומצאו בקי בכל התלמוד הבבלי בעל פה ממש עם לשון התוספות, מלבד בקיאותו בתלמוד הירושלמי, בראשונים ובאחרונים, כאחד הגאונים. נפטר בי"ד בתשרי ה'תקע"ה (1814). חי כ-78 שנים. ציונו בקוז'ניץ. בנו, האדמו"ר ר' משה אליקים בריעה, מילא את מקומו והמשיך את שושלת קוז'ניץ.

אביו: ר' שבת. **אמו:** מרת פרל. **אשתו:** מרת רויזא. **מרבתי:** האדמו"רים ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' שמואל שמלקה הורוביץ מניקלשבורג, ר' אלימלך מליז'נסק. **מתלמידיו:** האדמו"רים ר' איתמר מקונסקיוולה, ר' אליעזר הורוביץ מטרנוגרד, ר' אריה לייבוש מלאנצוט (בעל 'גבורות אריה'), ר' דוד יצחק ברומברג, ר' יהודה לייב מזקילקוב, ר' יחזקאל טאוב מקוזמיר (אבי שושלת מודז'ין), ר' יששכר דב בער מראדושיץ (ה'סבא קדישא'), ר' משה מזאלושין, ר' נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ, ר' קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין (בעל 'מאור ושמש'), ר' שמחה בונים מפשיסחה. **ילדיו:** האדמו"ר ר' משה אליקים בריעה (מילא את מקום אביו), ר' מוטל, מרת לאה פרל (נישאה לר' אבי עזרא זליג שפירא מגרניץ). **מספריו:** **בית ישראל** - על הש"ס **עבודת ישראל** - על התורה והמועדים **אור ישראל** - על תיקוני הזהר **ינזר ישראל** - על הזהר **יתהילות ישראל** - פירוש לתהילים **יקר מפז** - על התורה, ההפטרות וש"ע **שארית ישראל** - על מדרשים **אבות ישראל** - על מסכת אבות **ירמזי ישראל** - הערות בספרי קבלה **ינר ישראל** - בענייני קבלה **גאולת ישראל** - על הגדה של פסח **חידושי מגיד משנה** - על הש"ס **כתבי קודש** - דברי תורה וחסידות **יעגונת ישראל** - בענייני הלכה.

פעם אחת שבת רבי יצחק-מאיר מזינקוב בעיר קמיניץ. קהל רב התקבץ ובא לביהמ"ד בו ערך הצדיק את שולחנו. בעיצומה של סעודת יום השבת ביקש להביא לפניו את הספר **'עבודת ישראל'**. "מעטים הם היודעים אילו אוצרות טמונים בספר נפלא זה ובכלל מעטים יודעים את רום-ערכו של המגיד הקדוש מקוז'ניץ" וסיפר: "אבי-מורי (ה'אובה ישראל' מאפטה) פקד עלי שנה אחת, בערש"ק פרשת דברים, שבת חזון, לנסוע לקוז'ניץ ולעשות את השבת במחיצת המגיד. שם חזיתי במו-עיניי במופת שחולל המגיד. **עשר שנים חלפו-עברו מאז נישאו יעקב-ברוך וזוגתו ועדיין לא נפקדו בפרי-בטן**. יעקב-ברוך, למרות שאדם שבור היה, הצליח להסוות את עיבובו-ליבו ולמראית עין הקרין שמחת חיים. לעומת זאת, רעייתו עצבות קבועה נשקפה מעיניה. יום אחד ניגשה אליה שכנתה ואמרה: 'מדוע את בחיבוק-ידיים ואינך עושה דבר להיושע' - 'וכי מה עוד יכולה אני לעשות שלא עשיתי? רופאים פקדתי, סגולות קיימתי ואת ספר התהילים כבר מזמן הרטבתי בדמעות!'. 'סעי אל המגיד הקדוש מקוז'ניץ, יעצה לה, 'רבים מאוד כבר נושעו מברכותיו!'

"כששב בעלה באותו היום לביתו הוא הופתע למראה פניה הקורנות של אשתו. 'שמחה זו מה עושה?', שאלה בזהירות. 'בקרוב, אי"ה ניושע!', ענתה. 'אסע למגיד הקדוש מקוז'ניץ ולא אעזוב את ביתו, עד שיבטיח לנו זרע בר-קיימא'. 'לו יהי', ענה בספקנות. 'שבועות היטלטלה בדרכים עד שהגיעה לקוז'ניץ. כשהגיעה, פנתה לביהמ"ד של המגיד, ניגשה לגבאי ושטחה לפניו את צרתה וביקשה להיכנס לצדיק. הקשיב הגבאי בהערכה על נחישותה לעשות את הדרך הארוכה. 'שמעי לעצתי', אמר, 'מחר, ערב שבת-קדוש, הצדיק קורא שניים מקרא ואחד תרגום לאחר חצות היום. זו עת-רצון בדוקה. כדאי להמתין לשעה זו. אז תיכנסו לחדרו, תמתניו בדממה, וכשיסיים את קריאתו, תפני אליו, ונראה איך ייפול דבר'. שמעה האישה, פנתה לאכסניה בעיר ובלב זועק קראה תהילים, ושפכה דמעות כמים. כל הלילה התקשתה לעצום את עיניה. בבוקר השכם התפללה שחרית וחזרה אל ספר התהילים. לקראת חצות היום פנתה אל בית המגיד. מנהגו היה לקרוא את הפרשה מתוך ספר-תורה כשר. הגבאי היה נוטל ספר-תורה מן הארון ומכניסו לחדר המגיד, כשתלמידיו סובבים אותו. עמד המגיד סמוך לשולחן, שעליו הונח ספר-התורה, והחל בקריאת פרשת דברים בהתלהבות רבה ובדבקות עצומה. לפתע נפתחה הדלת והאישה נכנסה בלוויית הגבאי. היא נעמדה בפתח מאחורי המגיד. הרב לא ראה אותה. הוא היה כבוננת הקריאה. כשיסיים קרא: 'הביאו לפני את האישה'. כשהתייצבה לפניו אמר. **'שמך הוא לאה בת זיסל?!'** 'כן', ענתה בהשתוממות, שהרי מעולם לא הציגה את שמה, לא לפני הגבאי ולא לפני איש אחר בקוז'ניץ. **'את מבקשת את ישועת ה' להיפקד בילדים'**, הוסיף ואמר. 'כן', ענתה בהתרגשות. שתיקה השתררה בחדר. כעבור רגע אמר: 'דבר ישועתך כבר התפרש בפרשת השבוע. **'וטפכם אשר אמרתם'** - ביקשתם להיפקד בטף **'לבז'** - ר"ת **לאה בת זיסל** יהיה! לך לביתך וה' ימלא את בקשתך'. התמלאו עיניה דמעות אושר והיא יצאה בידיעה שתיושע". בתוך כך הובא לשולחן הספר **'עבודת ישראל'**. סיים הרב ואמר: **'ועתה, לאחר שקיבלתם שמך של מושג על גדולתו, הבה ואקרא באוזניכם קטע קצר מתוך ספרו - דברי אלוהים חיים ממש!'**

ר' יוסף היה מחסידי רבינו. למרבה צער לא זכה לפרי-בטן. מדי חודש בחודשו נסע לרבינו והפציר בו לברכו בזרע של קיימא, אולם המגיד התעלם מהפצרותיו. אשתו של ר' יוסף לא הרפתה. היא לחצה על בעלה לתבוע מרבו ברכה. פעם אחת התייצב ר' יוסף לפני רבו ואמר: "מורי ורבי הקדוש, אני זז מכאן עד שאזכה בברכתו!". הרהר המגידולבסוף אמר: **"אם תסכימו לאבד את כל ממונכם, אברך אתכם בזרע של קיימא"**.

המילים נעתקו מפיו והוא שב לביתו להיוועץ ברעייתו. האישה הסכימה מיד לתנאי והחסיד חזר לקוזניץ והודיע כי הם מוכנים לחיי עוני ומחסור אם בתמורה יזכו לצאצאים. "סע לחוזה מלובלין וכל אשר יאמר לך, תעשה", אמר המגיד. נסע ר' יוסף ללובלין וסיפר ל'חוזה' מדוע בא אליו ובשליחות מי. "הישאר עד אשר יאיר ה' את עיניי", הורה לו.

יום אחד קרא לו ה'חוזה' ואמר: **"בימי נעורייך היית משודך לנערה מבנות עירך. כשגדלת ביטלת את השידוך ופגעת בכבודה. מעולם לא טרחת לפייסה, ומשום כך נמנע ממך פרי-בטן. עד שלא תפייס אותה, לא יהיו לך ילדים. סע ליריד בבבלטה, שם תמצא את המשודכת ובקש מחילה"**.

ר' יוסף היה נרעש. בנעוריו שידכוהו הוריו לנערה בת-טובים, אסתר-שפרה שמה, אך כשהתבגר נשא עיניו להצעה אחרת. מעולם לא טרח לפייס את הנערה. נסע ר' יוסף לבבלטה. בדרכו לשם חקר כל מי שפגש אם הוא מכיר אישה ושמה אסתר-שפרה מעיר פלונית. גם ביריד שאל, אך כל בירוריו העלו חרס.

שלושה ימים לפני תום היריד, צעד ברחוב. לפתע ניתך גשם עז ארצה. נכנס ר' יוסף לאחת החנויות, למצוא מחסה מהגשם. בין האנשים שנדחקו לחנות הייתה אישה. זז ר' יוסף הצידה, מטעמי צניעות. נעלבה האישה וקראה בקול רם באוזני כל הנוכחים: **"ראו איש זה, בצעירותי נטשני וגם עכשיו אין הוא רוצה לעמוד בקרבת"**.

הביט ר' יוסף וזיהה את המשודכת מהעבר. הוא פנה אליה בדברי תחנונים וביקש ממנה לסלוח לו וסיפר כי הגיע עד בלטה כדי לבקש את מחילה והוא פרץ בבכי. **"מוכנה אנוכי לסלוח בתנאי אחד. סע לסובלק, שם מתגורר אחי המסכן. עני וחסר כול הוא. תן לו מאתיים זהובים לנדוניית בתו. אם כך תעשה, אסלח לך על הפגיעה שפגעת בי"**. חישב ר' יוסף ומצא, כי אם ימכור את כל רכושו ויצרף את המזומנים שברשותו, יהיו בידיו **כמאתיים זהובים**. הוא הסכים לתנאי וחזר לביתו. לאחר שהיו בידיו 200 זהובים, נסע לסובלק.

חיפש את אחי האישה עד שמצאו יושב בביתו, מדוכא ועלוב. "קרוב יום נישואי בתי ואין בידי פרטה לפרטה", סיפר האח. "הנה לך מאתיים זהובים, להכין את כל צורכי החתונה, כאחד הנגידים!", אמר לו ר' יוסף והושיט את צרור הכסף. האיש הביט בר' יוסף ושאל: "מי אתה ומה פשר המתנה שהבאת לי?!", השתאה. "אל חשש!", הרגיעו ר' יוסף, "אני מוסר לך אותו במצוות אחותך, שפרה-אסתר. בצעירותי היינו משודכים, עד שעזבתה ונשאתי אישה אחרת. לפני ימים אחדים פגשתיה כדי לפייסה, והיא ציוותה עלי לתת לך מאתיים זהובים, כתנאי לסליחה"

"באת לשטות בי?! הלא כבר חמש-עשרה שנים שאחותי אינה בין החיים. בסובלק נפטרה בדמי-ימיה ואני בעצמי קברתי!". רעד אחז בגופו של ר' יוסף. לאחר שנגע סיפר את השתלשלות הדברים – תחילה עם המגיד מקוזניץ ולאחר מכן עם ה'חוזה' מלובלין. **לבסוף תיאר את דמות האישה שפגש בבבלטה. לאח לא נותר אלא לאשר כי הייתה אכן זו שפרה-אסתר אחותו היא ולא אחרת! כעבור פחות משנה נפקדו ר' יוסף ורעייתו בפרי-בטן. בשנים הבאות זכו לבנים נוספים וכולם הלכו בדרך התורה.**

המקובל רבי ציון חביב ברכה זצ"ל- נולד בשנת ה'תרע"ט (1919) בעיר חאלב שבסוריה. אביו נפטר לפני שנולד, ולכן נוסף לו השם 'חביב' ע"ש אביו. אמו הצדקת, למרות שהייתה עיוורת, גידלה אותו לבדה במסירות נפש על ברכי התורה והיראה. למד בבית היתומים בחאלב והצטיין בלימודיו. כשהיה בגיל מצוות בערה נפשו לעלות לארץ ולאחר טלטולי דרך רבים זכה והגיע לארץ. בתחילה גר בתל אביב, אך לאחר שהתארח בשבת אצל דודתו בירושלים הרגיש משיכה עזה להרגשת הקדושה והטהרה בעיר, ושם קבע את משכנו עד יומו האחרון. לאחר נישואיו התגורר בדוחק גדול. לצורך מחייתו עבד מספר שעות כירקן בשוק ולאחר מכן כדוור בבנק הדואר. חי בדוחק גדול אך המשיך בעבודת ה' במסירות. נהג ללכת בכל יום לאחר עבודתו לכותל המערבי, שם סיים את כל ספר תהילים ועסק בתורת הנגלה והנסתר במשך היום ושוב מחצות הלילה ועד הבוקר.

למד שנים בחברותא עם המקובל ר' סלמאן מוצפי זצ"ל. הם היו לומדים במשך כשבע שעות רצופות בתורת הנסתר. בימות החול היו לומדים גמרא וכך גמרו את לימוד כל הש"ס, ובשבתות היו לומדים בתורת הסוד החל מצהרי השבת ועד חצות הלילה. שימש כחזן וכ"מכון" בישיבת המקובלים 'נהר שלום', לאחר שרבו המקובל ר' מרדכי שרעבי מינה אותו לכך. בשנת ה'תש"ל (1970) פתח בשכונת נחלאות את ישיבת לש"ם – ראשי תיבות 'לאקמת שכינתא מעפרא'. שם קיבל בחורי חמד ואף מבוגרים רבים וקירבם לתורה ולמצוות. הוא הקפיד בכל מעשיו, תפילותיו ומצוותיו לכוון למען הקמת השכינה מגלותה. כיתת את רגליו מחנות לחנות ובין עובדי אורח כדי למצוא נשמות תועות, והיה מעוררן לשמירת תורה ומצוות. היה שכיח לראות נערים ארוכי שיער נכנסים לישיבתו ויוצאים עם מראה יהודי, כשציציות מבצבצות מתחת לבגדיהם.

אהב את תלמידיו אהבת נפש. העיד על עצמו שבכל חצות לילה היה בוכה בתפילה על אחד מתלמידיו, ואין תלמיד שלא בכה עליו שעות. הקפיד מאוד על שמירת גדרי הקדושה. העיד על עצמו כי אחד מהדברים שעליהם שב לעולם הזה הוא לתקן את ענין טלית קטן. לא אחת ראו כיצד העיר לאדם, אף שנראה בלבוש של שומר תורה ומצוות, כי אינו לובש ציצית, והתברר למפרע כי הלה שכחה בטעות. בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל ביטחון נדיר. חי באמונה מוחשית. את כל החזקת ביתו והחזקת הישיבה והאברכים נשא על כתפיו באמונה עילאית, ללא מגביות וללא פרסום, רק בפנייה ישירה לבורא עולם, אשר היה משפיע עליו כל מחסורו בכלליות ובפרטיות. פעמים רבות סירב לקחת כסף מאנשים מסוימים מטעמים השמורים עמו, גם כאשר היה זקוק מאוד לסכומים אלה (באחת העדויות מסופר כי ויתר על 300,000 דולר ולא הסכים לקחתם מידי אותו תורם). סבל ייסורים קשים בעשורים האחרונים לחייו, ובתוך כל הייסורים היה דבוק בבוראו וקיבלם באהבה רבה. הוא לא הסכים לעבור ניתוח כדי להקל על ייסוריו, והיה צועק: "מה אתם רוצים שהשכינה תסבול בשבילי?". נפטר בערב חג הסוכות, י"ד בתשרי ה'תשס"ה (2004), במיתת נשיקה לאחר שלקה בהתקף לב, ונטמן במהירות ובאופן שהלם כל כך את הלך חייו הצנוע, מאחר שלא הוצרכו לשבת עליו שבעה. ציונו בהר המנוחות בירושלים, בסמוך לציונו של המקובל ר' מרדכי שרעבי זצ"ל.

אביו: ר' חביב (נפטר קודם לידתו). **אמו:** מרת ג'מילה. **אשתו:** מרת פנינה נזימה (אחות הצדיק הנסתר ר' אהרן מועלם, בעל 'תולדות אהרן ומשה'). **מרביתיו:** המקובלים ר' יהודה פתיה, ר' מרדכי שרעבי. **חברותא:** המקובלים ר' סלמאן מוצפי, ר' בנימין זאב חשין. **מתלמידיו:** המקובלים ר' בניהו שמואלי, ר' גדעון הולנד, ר' חיים מזרחי, ר' אהרן ביטון, ר' שאול ששון. בניו: הרבנים ר' יצחק (בעל 'ברכת יצחק'), ר' משה. **בנותיו:** מרת אסתר, מרת יפה (אשת ר' מאיר קידר), מרת נחמה (אשת ר' צדוק פנחס אלהאב הכהן), מרת רבקה (אשת ר' שמעון ועקנין), מרת שמחה (אשת ר' יוסף שר שלום). אחיו: ר' אברהם ור' חלפון. **אחיותיו:** מרת לטיפה (אשת ר' אליהו בליליוס), מרת סלחה.

יום אחד אחרי שסיים את לימודו בגמ' מסכת פסחים עם הגאון המקובל ר' סלמאן מוצפי ז"ע, אמר חכם סלמאן לבנו הגאון ר' בן-ציון מוצפי: "אם היו אומרים לי לוותר על כל חיי העולם הבא שלי או לוותר על שעת לימוד עם ר' ציון, הייתי מוכן לוותר על העולם הבא שלי".

דרכו בחג הסוכות היה לנענע את הלולב במשך יותר מארבע שעות! וכל מי שהיה רואה אותו בזמן הנענוע היה מתמלא יראת שמים. יום אחד הלך לסוכה שבביתו כדי לנענע וביקש מהשמש בפירוש, שלא ייתן לאף אחד להכנס ולהפריע, אך בתוך כך הגיע אחד מגדולי האדמו"רים לבקרו, השמש היה בהתלבטות, האם להפריע לרב או לא. **והנה בעודו מתלבט, יצא הרב בהתלהבות לקבל את האדמו"ר.**

באחד הימים נסע עם שמשו לקברי האבות, והנה בנוסעם חזרה לירושלים טעה הנהג ונכנס לכפר ערבי עויין ממש לתוך השוק, השמש נבהל במיוחד מהמבטים שלהם, הוא הסתכל על הרב אולם הצדיק נראה ישן, והנה בעודו אובד עצות עצר לידו רכב והנהג אמר לו: "סע אחריי", הקול של האיש הרגיע את השמש והוא נסע אחריו, מיד הוציא אותו לכיוון ירושלים, **השמש רצה להודות לו, אבל הוא נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. בדיוק באותו רגע הרב התעורר הסתכל על הנהג וחייך...**

פעם הבחינה זוגתו של הגאון הקדוש ר' חיים סינאוני ז"ע, כי בעלה יוצא לכיוון שער הכניסה לעיר יהוד בה התגוררו, זוגתו בראותה את התרגשותו שאלה: "מה יום מיוחד?". השיב הרב: "אדם גדול מירושלים צריך להגיע הנה היום". **והנה לאחר זמן לא רב, הגיע לעיר הרב ציון, שהרב סינאוני ציפה לבואו.**

מידת בטחונו בה' הייתה מופלאה, היה אוסף סכומי כסף גדולים מאנשים, שהיו באים אליו ומחלק לתלמידים ולעניים, עד כי לעצמו לא מותר כלום ולפעמים היה מבזה את עצמו ומתחנן לאנשים, **שיתרמו לישיבה** והוא עצמו היה עד יומו האחרון חי בצניעות בבית שְׁכָר, בית עלוב שמי שהיה נכנס לביתו לא היה מאמין, עד כמה הרב היה חי בדוחק ובעניות. ארע בערב שבת אחד אשר ניגש אליו משמשו ואמר: "רבנו, כבר חצות היום בפתח ואין שום כסף לחלק לצורכי שבת עבור האברכים", נענה לו ר' ציון ואמר: "זמן רב אתה פה ואין לך אמונה? חכה ותראה בישיבות ה'. **והנה לא עברו דקות ספורות, ובפתח ניצב אדם עם סך 5,000 שקלים מכספי מעשרות, ומיד חילקו את הכסף לאברכים.**

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים